

Vpl. Pyhäjärvi

Maanantai 18. toukokuuta 2009

Pyhäjärveläisyyden vaali – Karjalan puolustaja

N:o 5 54. vuosikerta

Joka kevät on uusi alku

Pyhäjärven Noitermaasta juurensa saaneella **Esko Pulakalla** on monta rautaa tulossa, ja tämän suven koitoksena mm. Pyhäjärvi-juhlien luotsaaminen Nokialla. Karjalahommien ohella harrastuksiin kuuluu kunnallispolitiikkaa, moottoripyöräilyä ja lentämistä, työsaralla ammatinharjoittamista koneinsinöörinä ja maanviljelijänä.

Aloitetaan viljelyspuolelta, joka nyt ajankohtaisin asia Eskon elämässä.

– Kun ennen mentiin kevätkylvöille suorastaan hartain mielin, niin nykyisin melkein manaillen ja kiroillen, summaa parisien viikkoa sitten toukutyöt aloittanut Esko Pulakka.

– Maatilalliset kamppailevat nyt EU-aikana epävarmuudessa. Syksyn sadon hinnanmuodostusta ei voi tietää, sen paremmin kuin mitä säädöksiä ensi kevät tuo tullessaan.

– Minä olen osa-aikaviljelijä, eikä toimeentulo ole pelkästään tilanpidon varassa. Mutta tunnen suurta myötätuntoa niiden pienheiköjen tilojen pitäjille, jotka joutuvat kamppailemaan toimeentulostaan nykyisen poukkoilevan tilanteen keskellä.

Halu pitää pellot viljeltyinä

Pyhäjärveläisjuurinen Pulakka on maanviljelijä jo monessa polvessa. Hän jatkaa isänsä **Veikko Pulakan** jalanjäljillä Nokian Siurossa, minne karjalaisia siirtolaisia sotien jälkeen asutettiin.

Isä-Veikko ennätti vielä isäntänä ollessaan kasvat-
taa tilan kokoa ostamalla sen yhteyteen naapurista toisen karjalaistilan, **Felinin Toimin** maat. Esko Pulakka puolestaan on hankkinut lähistöltä vuokramaita, joten nyt hän viljelee viiden tilan peltoja.

– Tämä on sitä maaseudun rakennemuutosta. Ennen näiltä länteiltä moni perhe sai elantonsa.

Hänelle maanviljely on enemmänkin periaatekysymys kuin taloudellisesti järkevä ratkaisu.

– Haluat pitää nämä pellot viljeltyinä. Kyllä meidän pitää huolehtia siitä, että Suomi edelleen pystyy tuottamaan peruselintarvikkeet itse. Ja uskon, että vielä tulee aika, että suomalaista ruokaa arvostetaan entistä enemmän.

Kun Pulakka hyppää Valmetinsa ohjaimiin ja ryhtyy muokkaamaan maata sie-

Toukutyöt ovat parhaillaan käynnissä Heikkilän tilalla Nokialla. Takana näkyy muutama vuosi sitten rakennettu talo, joka on tehty entisen, Terijoelta 1920-luvulla tuodun huvilan perustuksille.

mentenkylvöä varten, ilme kirkastuu. Käsillä on taas jokakeväinen uusi alku, kasvun ihme kuolleen kauden jälkeen.

– Päivittäin lisääntyvä kevään vihreys ei koskaan lakkaa viehättämästä. Vaikka toukutyöt tuovat myös stressiä, niin jotain kiehtovaa tässä vaan on.

Ihmisen oikeus asua maalla

Paitsi peltöjen pitäminen viljelyssä, tärkeää Esko Pulakalle on myös maaseudun pitäminen elävänä ja asuttuna. Se on hänen johtotähtiään toiminnassaan keskustapuolueen kunnallispoliittikkona Nokian kunnanvaltuustossa.

– Eli kunnan, kaupungin, tasapuolinen kehittä-

minen. Kyllä ihmisten pitää voida ja saada asua muuallakin kuin keskustan kerrostaloissa.

Kesän Vpl. Pyhäjärvi-juhlien juhlatuomiorikunnan puheenjohtajana toimiva Pulakka on esittänyt Nokialla pidettävien kihujen ohjelmaan pientä maaseutukierrosta. Parin tunnin mittaisella bussiretkellä tutustutaan eritoten pyhäjärveläisten asuttamiin ”karjalaiskyläin”, Kuljuun ja Kauriaisin.

– Infrastruktuuri ja maisemat muuttuvat, mutta näillä kylillä on vielä siirtolaisten kädenjälki juuri ja juuri näkyvissä.

Kotitila oli tuotu Terijoelta

Kuljunperäntien varrella sijaitsevalla Pulakan tilalla on oma, mielenkiintoinen historiansa. Se on yksi tiloista, jotka evakoille lohkottiin Kuljun kartanon maista.

Isoisä **Pekka Pulakka** osti tilan vapaaehtoisella kaupalla Kuljun kartanolta vuonna 1946. Ratkaisua vauhditti se, että paikalla oli ennestään talo, ja rakennettavaksi jäi vain navetta ja muita pienempiä rakennuksia.

Talo oli Terijoelta 1920-luvulla Hämeen sydänmaille tuotu hirsihuvila. Siihen asettuivat Eskon isovanhemmat, vanhemmat ja muitakin sukulaisia. Sopus-

antoi sijaan ahtaalle asumiselle, ennen kuin sukulaiset saivat rakennettua omia talojaan.

– Oli kiva asia, että naapureita oli Karjalasta asti, ja karjalaisuus pääsi luontevasti jatkumaan meidänkin perheen keskuudessa.

Esko syntyi 17.5.1949. Kuljunperä oli ennen Porintien rakentamista todellista perämetsää, ja synnytysmatkassa Tampereelle oli omat mutkansa.

– Ensin setäni **Pentti** lähti kuoppaista tietä pitkin polkupyörällä Siuroon herättämään taksimies **Toivo Karttusta**, joka hänkin oli Pyhäjärven Noitermaasta lähtöisin. Isä ja äiti lähtivät hissukseen kävellen liikkeelle, jatkoivat soutamalla Kortsaarin kohdalta Jokisjärven yli. Sieltäkin matka jatkui vielä jatkaisin melkein Linnavuoreen saakka, ennen kuin Pentti oli saanut taksin hereille. Oli kai luultu, että pitää keskellä yötä jotain juoppoja lähteä kускаamaan, myhäilee Esko alkutaivaltaan.

Luokalla oli puolet siirtolaisia

Kansakoulun hän aloitti Siurossa vuonna 1956, ja sanoo, että mitään ikäviä, karjalaisia syrjiviä muistoja ei hänelle jäänyt.

– Johtuisiko siitä, että luokalla oli varmaan puolet siirtolaisia.

Samaan aikaan koulun aloitti myös **Ulla Lehtonen**. Hänestä tuli 16 vuotta myöhemmin Eskon puoliso.

– Esko sanoi silloin minulle, että kannattaa varautua siihen, että minusta tulee maanviljelijän vaimo. Esko kun oli luvannut, että jollei kukaan muu ota tilaa, hän jatkaa sitä, kertoo **Ulla Pulakka**.

Eskon vanhemmat Veikko ja **Kerttu Pulakka** pitivät isännöintä vuoteen 1986 asti; lehmistä oli luovuttu jo vuonna 1981.

Esko Pulakka täytti sunnuntaina 17. toukokuuta 60 vuotta, mitä juhlittiin vain perhepiirissä. Omaan isännöityensä hänellä on viisi-vuotissuunnitelma.

– Sen verran olen ajatellut vielä pelloilla möyriä. Lähistöltä löytyy sukulainen, on vähän puhuttu jo, näiden mantujen muokkaaminen jatkuu.

JATKUU sivulla 3

Moottoripyörällään Esko Pulakka on kolunnut mm. Viroa ristiin rastiin.

Vpl. Pyhäjärvi-juhlat
Nokialla
18.-19.7.2009

18. toukokuuta 2009

Karjalan lapsia

Vilho Toiviainen vv. 1948-1962 (14v.), **Armas Kaasalainen** vv. 1962-1973 (11 v.), **Reino Äikiä** vv. 1973-2009 (36 v.)... tämän luettelon jatkoksi olen maaliskuun alusta liittynyt. Kaksi ensimmäistä asiasta olivat säätiötä perustamassa. Reino oli juuri ehtinyt Pyhäjärvellä syntyä, kun oli lähdettävä talvisodan jaloista. Olen sotien ja rajan siirron jälkeen syntynyt evakkojen lapsi. Olin ehtinyt asua jo viidellä paikkakunnalla ennen tuloani Tampereella, jossa olen nyt asunut 37 vuotta. Täällä on helppo sulautua muiden muualta tulleiden joukkoon, mutta mistä olenkaan kotoisin, missä ovat juureni? Tähän minun on helppo vastata, tietysti Karjalan kannaksella, Pyhäjärvellä.

"Pirjolle ja Sepolle 3.8.1969. Äiti ja Isä" on kirjoitettu nuoreen kotiin lahjaksi tuotuun kirjaan; Impi Wiika; Vpl Pyhäjärvi – kappale kannakselaisvaiheita. Vanhempani halusivat lahjoittaa jotakin heille tärkeää – tietoa menetetyistä kotiseudusta. Kirja on ollut todellinen aarreaitta, kun on ollut tarve etsiä tietoa "vanhoista ajoista", kuten lapsenlapsen asian ilmaisevat. Suurenmoisen kulttuuriteon tekivät pyhäjärveläiset päättäjät, kun tuoreeltaan tallensivat kansien väliin tärkeitä tietoja tuleville sukupolville. Valitettavasti aluksi kirjasta otettu 2000 kpl painos ja myöhemmin vielä 500 kpl uusintapainos on loppuunmyyty. Kannattaa olla tarkkana kirpputoreilla, antikvariaateissa ja vanhan kirjallisuuden myyntitilaisuuksissa. Toivottavasti myöskään jäämistöjen selvittelijät eivät heitä niitä pois!

Suurena apuna kirja oli, kun valmistin Pyhäjärven kansallispukuni Ahjolan kansalaisopiston kurssilla 1980-luvun alussa. Kirjassa on valokuvineen selitykset puvusta. Katsoimme opettajan kanssa ohjeita ja kuvia. Opettajaltani sain pukuun kuuluvan hunnun, jonka hän oli kurssilla valmistanut, huntua ei silloin voinut mistään ostaa. Sukat opettajani neuvoi neulomaan valkoisesta ohuesta villalangasta, tai puuvillalangasta, koska ne hengittävät kesällä ja ovat talvella lämpimät ja ovat perinteiset. Kirjan mallin mukaiset kurpposet valmistin myös Ahjolan kenkäkurssilla. Hyvin ovat kestäneet monilla Karjalaisilla Kesäjuhla-marsseilla, joihin olen laulukoronni Karjalan Kaiun mukana vuodesta 1998 lähtien osallistunut.

Säätiön perustaminen on ollut kauaskantoinen päätös pyhäjärveläisyyden säilymiselle ja se velvoittaa. Karjalaisen kulttuuriperinnön siirtäminen tuleville sukupolville on tärkeää. Me ensimmäinen sodanjälkeinen sukupolvi olemme eläneet keskellä karjalaista tapakulttuuria. Nyt on oltava myös toiset keinot, muistetaan karjalainen ilo ja yhteisöllisyys. "Rukoile, tee työtä ja ole iloinen", oli **Aino-mummoni** elämänohje. Karjalan Liiton toiminnanjohtaja **Satu Hallenberg** kehottaa kertomaan karjalaisuudesta, sekä ottamaan lapset mukaan juhlille, ja niitähän meillä karjalaisilla on. Tavataan siis toisiamme Karjalaisilla Kesäjuhliilla Kuopiossa 12.-14.6. ja omissa kihuissemissa Nokialla 18.-19.7. – ja kesän kotiseutumatoille nuoret mukaan.

Nöyrin mielin otan vastaan haasteen tässä uudessa tehtävässäni. Hyvät lukijat, minulle voi soittaa, kirjoittaa tai lähettää sähköpostia – tai tavatessa ottaa hihasta kiinni, yritän olla avuksi. Vaalitaan yhdessä kulttuuriperintöämme minulle rakkaan laulun sanoin: "On Karjalan maa mulla rinnassain, sitä varjellen mielessä kannan. On Karjalan maa koti vanhempain, ja sen muistona lapsille annan. Olen Karjalan lapsia mieleltäin vaikka siellä mä syntynyt en. Olen Karjalan lapsia kieleltäin ja mä aarteena säilytän sen." ("Karjalan lapsia"; sävel ja sanat Toivo Kärki).

Hyvää kesää!

PIRJO KIIALA
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön
asiamies

Satu Hallenberg järjestöseminaarissa:

Toiminnan palkitseminen on tärkeää

Sunnuntaina 19.4. pidettiin Karjalatalolla sääntömääräinen kevään järjestöseminaar. Edellisenä päivänä pidetyn Karjalaisten pitäjä- ja sukumarkkinoiden jatkeeksi järjestetty tilaisuus saavutti läsnäolijahuippunsa iltapäivällä jäsenseurojen toimintakilpailujen palkitsemisen aikana. Karjalan Liiton toiminnanjohtaja **Satu Hallenberg** totesi kyseessä olevan yhden vuoden tärkeimmistä tilaisuuksista.

– Karjalan Liitto on monimuotoinen järjestö, missä tämänkaltaiset toimintakilpailut edellyttävät monia eri sarjoja. Niissä on tehty vähän myös muutoksia, koska meillä on sekä sukuseuroja, säätiöitä, pitäjaseuroja että isoja ja pieniä karjalaseuroja. Tänä vuonna käytettiin vielä vanhoja pistetaulukoita, joskin painotus kohdistui asutustoiminnan tukemiseen ja uusien jäsenten hankkimiseen. Vuoden 2009 toimintase-

lostee tullaan tekemään parhaillaan valmisteltavana olevalle uudelle lomakkeelle, valaisi Hallenberg.

Toiminnanjohtaja korosti kaikkien mukana olleiden olevan tärkeää. Hänen mukaansa vähemminkin pisteitä saaneet yhdistykset tekevät tärkeää työtä. Vaikka toiminnan palkitseminen on tärkeää, eivät kaikki voi Hallenbergin mukaan saada palkintoa.

Järjestöseminaarin aikana Satu Hallenberg muistutti, että vuoden 2009 teema Karjalaisuus kautta elämän merkitsee jatkuvuutta.

– Vuoden teema korostaa sitä, että karjalaisuus näkyy koko elämän kaarella. Se ei ole vain yksi harastus kuten maton kutominen tai pilkkionginta, painotti Hallenberg.

Hän kävi päivän mittaan läpi Karjalan Liiton strategiaa ja viestinnän suuntaviivoihin liittyviä piirteitä.

Hallenbergin mukaan ratkaisevaa näiden toteuttamisessa on järjestötoimintaan liittyvä koulutus. Tähän liittyen **Eevaliisa Kurki** selvitteli seurojen hallintoon ja toimintatapoihin liittyviä sääntökohtia. Liiton järjestöhankeeseen mukaan tullut Hyvinkään Karjalaseuran puheenjohtaja Kurki valaisi jäsenyhdistysten luottamushenkilöille tulleita ohjeita.

– Vuosien mittaan on aika muuttunut niin paljon, että kaikkien seurojen tulisi tarkistaa ja päivittää sääntönsä Karjalan Liiton uusien järjestötoiminnan ohjeiden pohjalta, korosti Eevaliisa Kurki.

Suurimpana tämän hetken puutteena koettiin kotisivukouluttajien tarve. Toivomuksena olisi saada jokaisen piirin alueelta 2-3 ilmoittautujaa koulutettavaksi mukaan tähän toimintaan.

Seminaarin aikana hahmoteltiin myös Karjalan

Satu Hallenberg ja Eevaliisa Kurki selvittivät järjestöseminaarissa sääntöjen saloja ja tulevia tapahtumia.

Liiton 70-vuotisjuhlavuoden 2010 tapahtumia ja erityispiirteitä. Niistä tullaan saamaan lisää ohjeita myöhemmin samoin kuin lokamarraskuun vaihteessa toteutettavasta seuraavasta järjestöseminaariristeilystä.

KULLERVO
HUPPUNEN

Karjalaisten pitäjä- ja sukumarkkinoilla yleisömenestys

Jos oli pari vuotta sitten pidetyissä vastaavissa markkinoissa runsaasti väkeä sitä oli myöskin lauantaina 18.4. Karjala-talolla todella tuvan täydeltä. Varsin kattava otos luovutetun alueen pitäjii niin säätiöiden, pitäjäyhdistöjen kuin myös sukujen toimesta oli levittänyt juhlasaliin ja eteistiloihin alueittain jaoteltuna esittelemään tuotteitaan ja jakamaan vastauksia lukuisiin kysymyksiin päivän aikana. Yleisöä laskettiin tapahtumaan osallistuneen toistatuhatta henkilöä.

Väen paljouden kokivat myös Pyhäjärven pöydän takana häärineet **Kaarina Pärssinen, Raili Huovila, Marjatta Mattila ja Kaisa-Liisa Korhonen**. Niin säätiön, Vpl. Pyhäjärvi-seuran ja Pyhäkylä-Seuran tuotteita tarkasteltiin ja uunituoreesta Vpl. Pyhäjärvi-lehden huhtikuun matkailunumerosta voitiin osoittaa kyselijöille vaikeita maastokohtia. Tällaisia tilaisuuksia tarvitaan ja niissä pitää olla myös pyhäjärveläisten mukana, todettiin talkoolaisten suusta.

Päivän aikana yläkerran tiloissa oli mielenkiintoisia esitelmiä. FM **Riikka Myllys** luennoi lahjoitusmaatalonpojista. Pyhäjärveläisittäin mielenkiintoisesta aiheesta kuulemma varmas- ti lisää, sillä Riikka Myllys valmistelee parhaillaan väitöskirjaa aiheesta.

Samana päivänä kokoon- tunee Suvannon Sukututkijat yhdistyksen taholta voitiin kertoa myös uusista

lahjoitusmaatalonpoikien tietolähteistä, joista varmasti kerrotaan lehdessämme lähiaikoina lisää.

Myös karttatietoutta jaettiin kahdessakin luennossa. Kuopion kesäjuhliissa julkistetaan kaiken kansan karttaohjelma, jonka avulla internetissä jokainen voi tarkastella varsin selkeitä ja yksityiskohtaisia entisen kotiseudun maastokohtia. Pitäjäyhdistyksen puheenjohtaja **Martti Nuikki** esitteli kuinka kotikylän karttaan voidaan lisätä taloja ja muita kohteita.

Omana erikoisuutenaan juhlasalissa oli taitelija **Pertti Salmen** luovutetun alueen kirkkoja esittelevän näyttely. Tällä hetkellä miltei kaikki luterilaiset kirkot on jo maalattu ja osin myös 120 ortodoksista kirkkoa ja rukoushuonetta.

REINO ÄIKIÄ

Orren pariskunta Näpinlahdesta oli kiinnostunut myöskin Pyhäjärvestä, sillä miehen isä oli aikoinaan toiminut rautateiden palveluksessa. Rva Nymän (vasemmalla) etsi vanhaa Pyhäjärven historia- teosta, mutta sitä ei valitettavasti löytynyt. Pöydän takana Kaisa-Liisa Korhonen ja Kaarina Pärssinen.

Taiteilija Pertti Salmi on ikuistanut maalannut myös Vpl. Pyhäjärven kirkon.

Karjalaisuus säilyi ja jatkui asutustiloilla

Karjalaisuus pysyi Pulakan perheessä pinnalla Suoniemeen – joka liitettiin Nokiin vuonna 1973 – muutettua. Isoisä Pekka Pulakka (s. 1894) Pyhjärven Noitermaassa, oli ”legenda jo eläessään”; hän oli hyvin aktiivinen yhdistysmies, etenkin raittiusseurassa, maalaisliittolainen poliitikko ja monessa mukana.

Pekka Pulakka jatkoi yhteisten asioiden hoitoa Suonien kunnanvaltuustossa, ja hänen jälkeensä myös isä Veikko Pulakka (1921). Esko Pulakka (s. 1949) onkin siten kolmannen polven keskustalainen, joka istuu nyt viidettä kautta Nokian valtuustossa. Matkan varrelle on mahtunut monia luottamustoimia, ja yhden nelivuotiskauden hän toimi myös kunnanhallituksessa.

– Se oli varsin arvokas näköalapaikka kunnalliseen päätöksentekoon.

Sukupolvien sarja kunnallispolitiikka-Pulakoita on päässyt myös Suonien historiaan omalla ennätyksellään – eli ainoana perheenä, joka peräperään kolmessa polvessa on ollut kunnallisvaltuustossa.

Isä vastasi, kun kysyi

Karjalaisuuteen Esko Pulakka kertoo heränneensä 1950- ja 1960-luvuilla.

– Vaikka vanhoista asioista ei paljon puhuttu, tuli tunne, että jotain erikoista tässä on. Isä kyllä vastasi ja kertoili, kun häneltä kysyi. Eikä hänelle sodastakaan ollut mitään pahoja traumoja jäänyt; jokainen itsenäisyyspäivä hän puki kunniamerkit rintaansa ja lähti itsenäisyyspäiväjuhliin.

Kun Esko sai ajokortin, hän ryhtyi kuljettamaan isäänsä Vpl. Pyhjärvi-juhliin eri puolilla Suomea.

– Koukkuunhan siinä jäi, myöntää Esko, joka on Pyhjärvi-Säätiön hallintoneuvoston jäsen ja toimii myös Pulakkojen sukuseurassa.

Kylä-, koulupiiri- ja sukkurijojen tekijöitä hän kiittelee.

– On erinomaisen hieno asia, että tällaisia hankkeita on aikanaan tehty ja teh-

dään edelleen. Noitermaastakin on hyvä, kolmiosainen kirjasarja tehtynä, hän kehaisee.

Sieltä löytyy mm. yksi hänen isoisänsä Pekka Pulakan tokaisu, joka isänsä sisko, täti **Aura Soronen** on muistellut. Tapaus liittyy aikaan, jolloin oli palattu jatkosodan aikana Pyhjärvelle, ja Pekka-pappa rakensi innolla uutta taloa talvisodassa poltetun tilalle. Kun taustalla kuului sodan kuminaa, tytär Aura oli toppuutellut; onkohan tässä nyt vielä järkevää uutta rakentaa? Isoisä vastasi: ”Pie sie suus kiinni ja anna niitä pärreitä”.

Talontekoa varten oli puutavara tuotu kannakselle Somerolta asti, Kurin tilalta, missä perhe oli ollut talvisodan jälkeen evakossa. Talo on edelleen paikallaan Noitermaassa, ja sinne Pulakatkin ovat saaneet tehdä monta pyhiinvaellusta.

– Talo on isän kanssa koluttu kellarista vintille. Kun ensimmäisen kerran sinne pääsin, tuntui kuin olisin ollut siellä ennenkin. Matka oli melkoinen tunnekuuhu, täynnä itkua ja naurua. Kun menimme pihkaan, isä paineli oikopäätä sisälle. Minun oli pakko mennä pellolle itkemään. Kun sitten englantia puhunut autonkuljettajamme tuli kysymään, mikä minun on, voinko huonosti, teki mieli – no niin, ainakin sanoa jotakin voimakasta! laukoo Esko.

Pulakoiden talo Noitermaassa on nykyisin pietarilaisen perheen kesäasuntona.

Insinöörin oppeihin ajopuuteorialla

Vaikka maanviljelys onkin vahvasti kutsunut Esko Pulakkaa, on hän hankkinut myös koneinsinöörin ammatin; ajopuuteorian myötä, kuten hän itse asiaa luonnehtii.

– Kansalaiskoulun ja autotuolien ammattikoulun jälkeen sisareni **Elina** huomasi, että Aero Oy eli nykyinen Finnair etsii mekaanikko-oppilaita Helsinki-Vantaalle. Sinne päädyin ja tein siellä töitä käyden välillä armeijan.

Koska tyttöystävä Ulla kuitenkin odotteli Pirkamaalla, niin Esko päätyi Tampereelle tekniseen koulun, ja teknikoksi valmistuttuaan hommin Tampereen Sähkölaitokselle. Sittemmin hän opiskeli vielä koneinsinööriksi, ja on työskennellyt vuodesta 1979 lähtien energiahuollon erilaisissa tehtävissä.

Finnairin ajoilta kipinöi kiinnostus lentokokeisiin, ja miehellä onkin ollut pienkoneiden lentolupakirja 1970-luvun alusta asti. Tävaalle hän on noussut monet kerran Pirkanmaan Moottorilentoklubin kalustolla. Ja jos ei vapaa-aikanaan liitele pilvissä, niin sitten hän mittaa maanteitä: toinen rakas harrastus on moottoripyöräily ajokinaan erilaisille teille sopiva ratsu, Yamaha Super Tenere 750.

Kone kuin kone tottelee Eskoa

Koneinsinööriin luonteenpiirteisiin tulee lisää valaistusta, kun vaimonsa Ulla paljastaa, että Eskolla on kuin tai’anomainen ote kaikkiin masiinoihin.

– Esko väittää, että koneillakin on sielu. Joskus tuntuu, että pakko se on uskoa: jos minä en saa ruohonleikkuria käyntiin, niin Eskon ei tarvitse kuin ilmestyä pihapiiriin, niin kaikki koneet pärähtävät laulamaan. Joskus pelkkä puhelukin riittää.

Tunnemiestä kertoo sekin, että talvisin metsätoita tehdessä on pakko heittää hyvästit kaadettaville puille.

– No, en minä nyt kaikkia puita halaa, vaan joitain vuosikymmeniä paikalleen seisseitä runkoja.

Ullan ja Eskon perheeseen syntyi kolme lasta – **Anna, Katri** ja **Antti** – joista keskimääräinen on kuollut liikenneonnetto-

muudessa. Lapsen menettämisen suru on perheessä aina läsnä.

Ilonpilkahduksista tuorein on ensimmäisen lapsenlapsen syntymä, kun Antti ja **Aino Pulakan** jouluksessa syntynyt esikoinen kastettiin Veikoksi. Sukupolvien ketju jatkuu.

Kyllä minäkin yhden uuden rakennan...

Palataan vielä Terijoelta Kuljunperälle siirrettyyn huvilaan, jota Pulakat ovat siis asuttaneet 1940-luvun loppupuolelta asti. Talo paloi 2000-luvun alussa, mutta Esko Pulakka on rakentanut uuden, saman oloisen punaisen hirsipytingin vanhan tilalle.

– Pulakkojen talo Noitermaassa paloi 1920-luvulla ja toisen kerran talvisodassa 1940. Isoisä rakensi sen aina uudelleen, jotta kyllä minäkin päätin yhden uuden rakennuksen tehdä palaneen tilalle.

Tiimityössä on voimaa

Nokialla pidettävien pitäjäjuhlien juhlatoimikuntaa luotsaava Esko Pulakka toteaa, että järjestelyt etenevät hyvässä marssijärjestyksessä.

– Olemme pilkkoneet organisaatiota eri vastuualueisiin, ja kaikki tiimit ovat tunnollisesti huolehtineet omasta osuudestaan. Tämä on osoittautunut toimivaksi konseptiksi, hän kiittelee.

Mukaan on saatu alueen järjestöjä ja seuroja, joissa siirtokarjalaiset ovat osalltane vaikuttamassa – kuten Nokian Karjalaiset, Suonien Raittiusseura (ent. Noitermaan), Pulakan Sukuseura, Kuloveden Erämiehet (ent. Karjalaiset Erämiehet), kuin myös paikallista urheiluväkeä.

– Eiköhän me ihan hyvät juhlat saada aikaan.

MARJO RISTILÄ-TOIKKA

Juhlatoimikunnan työtahti kiihtyy

Pyhjärvi-juhlien järjestelyjen tahti kiihtyy kohti heinäkuuta. Juhlajärjestelyjen eri osa-alueiden vastuita on jaettu ja tiimit jatkavat yksityiskohtien hiomista. Kuva toimikunnan huhtikuun lopun tapaamisesta.

Vpl. Pyhjärvi-juhlat Nokialla
18.-19.7.2009

Majoitusmahdollisuuksia Nokialla

Vpl. Pyhjärvi-juhille tulevat voivat tiedustella majoitusta esimerkiksi seuraavista kohteista:

Kylpylähotelli Rantasipi Eden Nokialla on ”suurin ja kaunein”. Keskustan tuntumassa Pyhjärven rannassa. Osoite: Paratiisikatu 2, 37120 Nokia, puh. (03) 280 1111, fax (03) 342 1800, e-mail: eden.rantasipi@restel.fi, huonevaraukset myös www.hotellimaailma.fi

Hotelli-Ravintola Iisoppi, pienehkö hotelli aivan keskustassa, kävelymatkan päässä juhlapaikoilta, mutta hotellihuoneet ovat ravintolan yläpuolella. Ravintola on auki aamuneljän ja meluhaittaa kuuluu huoneisiin. Osoite: Välikatu 20, 37100 Nokia, puh. (03) 3123 1400, www.iisoppi.fi

Camping Viinikanniemi: lomamökit, leirintämökit ja leirintäalue, muutama km keskustasta Pyhjärven rannassa. Osoite Viinikanniemenkatu, 37120 Nokia, puh. (03) 3413 384, fax (03) 3422 385, info@viinikanniemi.com, www.lomapaikka.net/nokiacampingviinikanniemi

Kauko Kalevi KIURU

s. 1.3.1930 Vpl. Pyhäjärvi (Vernitsa)
k. 12.3.2009 Kerimäki

Rakkaudella muistaen ja kiittäen
Hellin
Sirpa perheineen
Ari perheineen
Arto perheineen
Sari perheineen

*Rakkaus on suurin,
se ei sanoihin
eikä kyyneluihin mahdu.*

Hautaus toimitettu. Kiitos osanostosta.

Kauko Kalevi Kiurua muistellen

Kauko Kalevi Kiuru siunattiin haudan lepoon Kerimäen talvikirkossa pääsiäisen jälkeisenä lauantaina 18.4.2009. Kirkosta siirryttiin muutaman sadan metrin matka haudalle autosaattueessa. Sää oli kyllä aurinkoinen, mutta tuuli oli talvisen kylmä. Kalevin hauta on kävelyetäisyydellä Kiurujen kodista.

Muistotilaisuudessa Kerimäen seurakuntakodissa ilmapöytä oli sen sijaan lämmin ja harras. Kalevin täti Aili Vuoristo (o.s. Kiuru), oli 11-vuotias, kun Kalevi syntyi. Ailin kertoman mukaan päivä 1.3.1930 oli lauantai. Kalevin vanhemmat Tauno ja Anna asuivat Vernitsan kylä Muckelinmäellä samassa Kiurujen pihapiirissä. Kesken äiti Liisan ja Aili-tyttösen lauantaisiivousta saapui Pyhäjärven reipasotteinen kättilö taloon, meni sisälle ja kohta kuulutti kaikille, että poika oli syntynyt!

Siitä alkoi Kalevin oma elämänpolku. Huoleton lapsuus kotitänhuvilla. Evakkoon lähdöt ja sota. Asettuminen pika-asutustilalle Ikaalisiin Sikurin kylään. Tikkurilaan asettuneen sisarusparven vanhimman veljen Matin kehotuksesta ja kutsumana Taunon perhe muutti radan varteen Hiekkaharjulla. Sekin pihapiiri oli avara. Siihen asetuttiin.

Vuonna 1951 pihapiiriin ilmestyi karjalaistytty Hellin. Parikymppiset nuoret alkoivat yhteisen elämän. Syntyivät lapset Sirpa, Ari, Arto ja Sari. Perhe oli siis reilunkokoinen. Pääkaupunkiseudulla työtä tehtiin tunteja laske-matta. Isä Tauno ohjasi poikansa rakennusosalalle. Kalevista kehittyi arvostettu putkialan ammattilainen ja yrittäjä.

Liian kova työtahti ja 1990-luvun vaikeudet rakennus-alalla söivät terveyttä, ja kun aikaisemmin oli hankittu kesäpaikka Luotojärvellä Kerimäellä, kypsyi myös ajatus muuttaa sinne kokonaan. Hiekkaharjun kotipiha oli jäämässä laajentuvan junaliikenteen alle.

Viimeiset vuodet kuluivatkin eläkeläispuuhissa Kerimäellä ja kesät erityisesti mökillä Luotojärvellä, jonne lapset perheineen suuntasivat matkansa niin usein kuin se suinkin oli mahdollista. Voidaankin sanoa, että kaikes-ta krempasta huolimatta Hellin ja Kalevin elämä oli silloin onnellisimmillaan. Jälkikasvun läsnäolo innoitti vaari-Kalevia laskeutumaan siihen ajattomaan olotilaan, jossa pyhäjärveläisten ukkojen ikaikainen viisaus säteilee kirkkaimmillaan. Lapset vielä ottavat kaiken tuon tosis-saan ja sitä ihmettelevät.

Kalevin siunauksen talvikirkossa suoritti Aili-tädin poika Raimo Vuoristo. Kanttorina oli Raimon tytär Päivi Vuoristo. Päivi-kanttorin meditaatiosoitto ”Laps’ olen...”-laulusta herkkä saattojoukon.

RAIMO VUORISTO

Kukkalaitetta laskemassa Kalevin puoliso Hellin ja poika Ari.

Kirkonsanoma

Matkamuistoja Armeniasta

Minulla oli tilaisuus käydä äskettäin Armeniassa. Se on nykyisin itsenäinen valtio, joka sijaitsee Kaspianmeren ja Mustanmeren välissä. Maasto on paikoitellen hyvin vuoristoista. Pääkaupunki on Jerevan. Nimi saattaa olla vanhemmalle polvelle tuttu sodan jälkeisistä uutisista.

Hyvin mieluista oli tutustua Armenian apostoliseen kirkkoon ja sen toimintaan. Näin siellä julisteita, jossa kirkkoon liitettiin vuosiluvut 301 – 2001. Kristillinen kirkko on ollut olemassa ja toiminut siellä jo yli 1700 vuotta. Maailmassa on tuskin toista valtiota, jonka kirkko voi kertoa yhtä pitkää yhtäjaksoisesta historiasta. Tämä historia tuntui kirkon työntekijöiden ajatusmaailmassa ja olemuksessa hiljaisena kiitollisuutena ja luottamuksena. Muistin uudelleen, että jakamattoman kirkon historia ulottuu taaksepäin aina Herraamme

Kristukseen saakka. Armenian kristityt pitävät hengellisinä isinään apostoli Bartolomeusta ja apostoli Taddeusta.

Kävimme myös luostareissa. Nuorimmatkin niistä olivat toimineet muutamia satoja vuosia. Luostareissa ei enää ollut asukkaita, mutta niiden kirkoissa pidettiin säännöllisesti jumalanpalveluksia. Kirkoissa ei ollut lämmitystä ja ne olivat yleensä hyvin kosteita ja kylmiä. Katselin paljolti vuosiluvut 301 – 2001. Kristillinen kirkko on ollut olemassa ja toiminut siellä jo yli 1700 vuotta. Maailmassa on tuskin toista valtiota, jonka kirkko voi kertoa yhtä pitkää yhtäjaksoisesta historiasta. Tämä historia tuntui kirkon työntekijöiden ajatusmaailmassa ja olemuksessa hiljaisena kiitollisuutena ja luottamuksena. Muistin uudelleen, että jakamattoman kirkon historia ulottuu taaksepäin aina Herraamme

merkit seinillä oli sijoitettu siten, että auringon kirkas ja kapea kiila kiertäessään valaisi ristin ja kuvan kerrallaan.

Armenian historian kiipeä asia on vuoden 1915 jälkeen tapahtunut kansanmurha, jossa kuoli 1,5 miljoonaa ihmistä. Turkkilaiset tekivät nämä surmatyöt järjestelmällisesti. Kansanmurha on armenialaisille vähintään yhtä tärkeä ja sensitiivinen asia kuin holokausti juutalaisille. Osallistuin kansanmurhan vuosipäivän muistojuhlaan. Kuljimme hiljaisessa kulkueessa kohti muistomerkkiä ja itse kukin laskimme sinne kukkamme. Tien vieressä seisojien vanha nainen kädessään suuri kuva nuoresta miehestä. Kuvan alla oli teksti 1 500 000 + 1. Hän varmaankin muisteli omaa isoisäänsä. Muistojuhlissa eivät eläneet koston ajatukset, mutta suru oli olemassa. Tämä vanha tapahtuma hiertää yhä jos-

sain määrin nykyisen Turkin ja Armenian välejä.

Miten tärkeää onkaan selvittää oma menneisyysensä. Jokaisella ihmisellä on sellaisia muistoja, joita elämän varrella on joutunut katumaan. Menneisyys ei hoidu unohtamalla eikä vähättelemällä. Jos erheiden ja tarkoituksellisen pahan taakat painavat meitä, saatamme olla jo hyvällä paikalla eli Jumalan työn kohteena. Silloin muistamme, että emme katso vain siihen, mitä olemme tehneet tai jättäneet tekemättä, vaan nostamme katseemme Kristukseen. Menneisyytemme on totta, yhtä totta on Kristuksen armo, joka siirtää taakamme pois, aivan kuin heitettyä meren syvyyteen. Jumala antaa Kristuksen tähden anteeksi. Uskossa kasvaminen on syvenevää synnin ja armon tuntoa.

HEIKKI
PAUKKUNEN

Riitta Hirvonen väitteli filosofian tohtoriksi

Pyhäjärveläistaustaisen kanttorin, musiikin maisteri **Riitta Elina Hirvosen** o.s. **Korhonen**, s. 1948, väitöstilaisuus Helsingin yliopistossa lauantaina 9.5.09 oli juhla päätös pitkään jatkuneelle tutkimustyölle. Tunnelmaa väitöstilaisuudessa nostattivat niin meidän kaikkien kuulijoiden yhdessä aluksi ja lopuksi laulammat säkeistöt tutusta virrestä Ystävä sä lapsien kuin mieskuoron lyhyet virsitulkinnat.

Painettuna teoksena väittelijältä saatavissa oleva väitöskirja ”Ystävä sä lapsien : Lasten virret ja hengelliset laulut suomenkielissä kokoelmissa 1824-1938 ja niiden vaikutus vuoden 1938 virsikirjaan” hyväksyttiin filosofian tohtorin tutkintoa varten teologisessa tiedekunnassa ja se kuuluu hymnologian alaan. Hymnologia eli virsioppi tutkii virsihistoriaa, virsi-teoriaa, muuta hartauksissa käytettyä laulurunoutta ja virsien sekä laulujen sävelmiä.

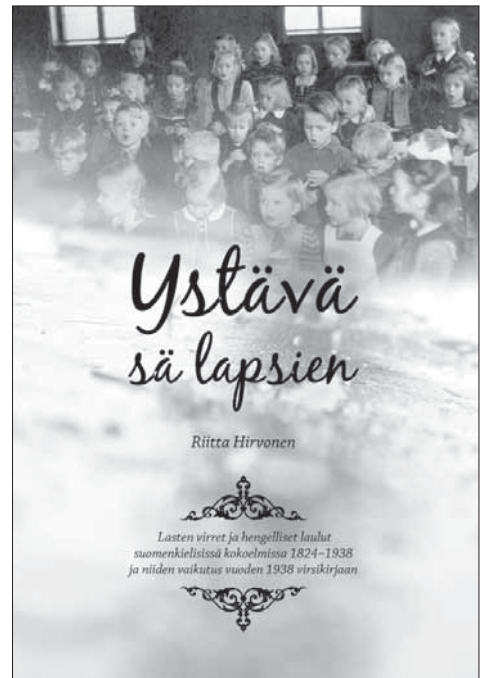
Vastaväittäjänä toimi professori **Jorma Hannikainen** Sibelius-Akatemiasta ja kustoksena prof. **Markku Heikkilä** Helsingin yliopistosta. Vastaväittelijä

kaiveli roolinsa mukaisesti tutkimuksesta esiin pienimmätkin huomautuksen aiheet, kyseli mm. vieraskielisen lähdeaineiston ja joidenkin koululta säilyneiden arkistolähteiden niukuuden perään ja olisi kaivannut paikoin syvällisempää otetta, mutta osoitti myös runsaasti kiitosta. Tutkija oli perehtynyt käyttämäänsä materiaaliin perusteellisesti ja erityisen ansiokkaaksi katsottiin laulumateriaalin luettelointi.

Meitä kuulijoita, täyttä salillista, ilahduttivat suu-resti Hirvosen suusanallista esitystä katkaissheet mieskuoron virsilaulutulkinnat. Laulujen esityksestä vastasi ystävineen Riitan aviomies, Sibelius-Akatemian laulumusiikin osaston varajohtaja **Anssi Hirvonen**. Tämä tunnettu tenori muistetaan laajalti myös konserttoijana ja solistisista tehtävistään oopperassa

Riitan vanhemmat, Pyhäjärven koulun viimeisinä opettajina Vpl. Pyhäjärvellä toimineet **Mertta** (o.s. Louhos) ja **Emil Korhonen**, asettuivat sodan jälkeen opettajiksi Uudenmaan läänin Pyhäjärvelle, joka on nykyistä Karkkilaa. Heiltä Riitta sanoo perineensä kiinnostuksensa koululauluihin, kirjallisuuteen sekä pyhäkoulun ja seurakunnan toimintaan. Mieliammatissaan, kanttorin työssä Vuosaaren seurakunnassa Helsingissä hän on toiminut vuodesta 1974 lähtien.

KAARINA PÄRSSINEN

Ystävä sä lapsien : Lasten virret ja hengelliset laulut suomenkielissä kokoelmissa 1824-1938 ja niiden vaikutus vuoden 1938 virsikirjaan. Hirvonen, Riitta. Väitöskirja (monografia). 2009-05-09, tiedustelut ja tilaukset: riitta.hirvonen@kotikone.fi

Väitöstilaisuutta seurasivat onnittelut ja kuulijoille tarjotut kakkukahvit, minkä jälkeen tuore tohtori ehti valokuvaan pyhäjärveläisten paikalle ehtineiden ystäviensä kanssa. Kuvassa vasemmalta Kaarina Pärssinen, Kaisa-Liisa Korhonen, Riitta Hirvonen, Aino Pöyhönen ja Kauko Hinkkanen.

Merkkipäiviä

Aili ja Selim Lehtinen 65 vuotta naimisissa

Siitähän on jo 65 vuotta. Nimittäin kun Pyhäjärven Kallenkartanossa vietettiin **Aili Tatin ja Selim Lehtisen** häitä. Virkeänä ja hyväntuulisena tuota tapahtumaa muistelevat Aili ja Selim Huittisissa Vuohikadulla sijaitsevassa viihtyisässä kohdissaan. Vihkimisen suoritti 28.5.1944 pastori **Mauri Noro**. Saattoipa tapahtuma olla jopa Noron ensimmäinen vihkiminen Pyhäjärvellä, sillä hän oli ottanut viran vastaan vasta 1.5. samana vuonna.

Kumpikaan, niin morsian kuin sulhanenkaan eivät olleet syntyperäisiä pyhäjärveläisiä. Aili oli syntynyt Raudussa 1924 ja Selim puolestaan 1923 Nurmijärvellä. Kallenkartanon asuttamisen seurauksena eri teitä niin Lehtiset kuin Tatitkin muuttivat Pyhäjärvelle 1930-luvun alkupuolella. Ailin ja Selimin asuinpaikat ovat vuosien saatossa vaih-

delleet eri maakunnissa ja onpa Ruotsissakin tullut vietettyä useita vuosia. Nyt on kotipaikkana jo pitkään ollut Huittinen, jossa lempien sukulaisia on asunut jo ennestäänkin.

Perheeseen syntyi seitsemän lasta, jotka kaikki ovat vielä juhlistamassa hääpäivän yhteistä iloa. Lastenlapsia on 20 ja lastenlastenlapsia 10.

– Melkoinen joukkohan meitä on jos kaikki samaan aikaan koolla olemme, toteaa Selim.

Niin Aili kuin Selimkin ovat käyneet kotiseutumatoimilla Pyhäjärvellä. Kovasti on Kallenkartanon maisemat muuttuneet, mutta kyllä tuttujaakin maastokohdista vielä löytynyt niin kotikylästä kuin koulutienkin varrelta.

Kuvassa Aili ja Selim kuvattuna Huittisten kodissaan.

REINO ÄIKIÄ

Hilja Hinkkanen 95 vuotta

Tätini **Hilja Hinkkanen** o.s. **Äikiä** täytti 95 vuotta 16.4. Kokemäen Kauvatsalla. Hilja-täti on syntynyt v. 1914 Vpl. Pyhäjärven Rotjanlahden kylässä **Helena** ja **Aapro Äikiän** nuorimpana lapsena.

Lapsuus ja nuoruus kuuluivat tädiltäni maalaistalon ainoana tyttärenä. Hän kävi kansakoulun Salitsanrannan koulussa, mutta pienestä pitäen hänen oli opittava myös työntekoon. Hilja-täti muistelee kaihoisasti niitä monia kesäisiä viikkoja, joita hän äitinsä kanssa

joutui viettämään talon salomökillä Rantakylässä. Harrastukset olivat vähäisiä. Hilja-täti solmi avioliiton naapurikylän pojan **Arvi Hinkkasen** kanssa 6.6.1937 ja edessä oli muutto miehen kotiin. Evakko-

vaiheen päätteeksi Hinkkaset asettuivat Kauvatsalle, jonne rakennettiin uusi koti. Monia vuosia kului yhteistaloudessa Arvin **Eemil**-veljen perheen ja vanhusten **Maria** ja **Juho Hinkkasen** kanssa. Hiljan ja Arvin ainoa lapsi **Kauko** syntyi v. 1939 Pyhäjärvellä. Arvin kuoltua v. 1986 Hilja-täti asui vielä useita vuosia yksinään maalaistalon pihapiirissä. Iän myötä liikkuminen ja yksinään asuminen alkoi tuottaa vaikeuksia ja niinpä edessä oli muutto Palvelukoti Ilolaan.

Vaikka liikkuminen on jo mahdotonta, tädin muisti pelaa vielä erittäin hyvin. Me nuoremmat olemme saaneet täydennettyä tie-

touttamme tädin tarkkojen muistikuvien avulla. Hän on piirtänyt Karjalan synnyinkodin päärakennuksesta meille tarkan pohjapiirroksen, samoin Rantakylän salomökin rakennusten sijainnista. Ilon aiheita tädille ovat Kaukon ja **Pirkon** sekä pojanpojan **Rikun** perheen säännölliset vierailut. Tyytyväisenä täti seurailee pienten lastenlasten kasvamista.

Merkkipäivää vietettiin tällä kertaa Ilolassa tavaltaan työn merkeissä. Silti iloinen kalkatus kantautui merkkipäivänä käytäville. Toivotamme Hilja-tädille onnellisia elon päiviä jatkossakin

REINO ÄIKIÄ

Valmistuneita

Jussi Jokinen valmistui filosofian maisteriksi 27.3.2009 Tampereen yliopistosta. Jussin vanhemmat ovat Anitta ja Kalevi Jokinen Vammalasta. Isovanhemmat Pirkko ja Kauno Kuusivuori, Kaunon vanhemmat Helmi ja Jalmari Kukko Pyhäjärven Riiskan kylästä.

Kiitos

Kiitokset pastori Harri Ruskeepäälle sekä Petri ja Heikki Kiiskelle puheista ja kauniista tutuista lauluista. Kiitokset myöskin kaikille sukulaisille ja naapureille muistamisesta merkkipäivänäni 24.4. Huittisten seurakuntakeskuksessa. Taivaan Isän armosta sain nähdä ja jutella vielä monien Ylläppään tuttujen kanssa. Montaahan meitä vanhoja ei enää ole mukana. Kilpeläisen yhdeksästä sisaruksestakin ainoastaan minä olen vielä elossa. Kiitos myöskin Teille monille onnittelusta, vaikka kaikki ette päässeetkään juhlaan mukaan.

Lilja Salonen os. Kilpeläinen

Apurahoja opiskelijoille 2009

Lehtemme tammikuun numerossa olleeseen ilmoitukseen viitaten ilmoitamme, että Perinnerahasto 1 ja Arvo Kukon rahaston apurahojen hakuaika päättyy toukokuun 2009 loppuun mennessä. Arvo Kukon rahastosta jaetaan apurahaa humanistisia tieteitä ja musiikkia opiskeleville henkilöille ja Perinnerahasto 1 äidinkieltä tai musiikkia opiskeleville tai tutkiville henkilöille.

Apurahaa haetaan vapaamuotoisella hakemuksella ja hakijan tulee olla vähintään toisen esivanhemman puolelta pyhäjärveläistä sukua. Hakemuksessa tulee mainita, kuka sukulainen on ja milloin hän on syntynyt. Hakijan henkilö- ja yhteystietojen lisäksi hakemuksesta tulee selvittää, missä ja mitä opiskelee ja missä vaiheessa opinnot ovat.

Hakemukset toimitetaan Vpl.Pyhäjärvi-Säätiön hallituksen puheenjohtajalle Yrjö S. Kaasalaiselle, Kallenkatu 10 29200 Harjavalta tai yrjo.kaasalainen@luukku.com Mahdolliset tiedustelut puh. 0400 626770

Nuijan varresta

Kommentteja

Sukututkimuksen ja yleensäkin historian tutkimisen mahdollisuudet ovat viime aikoina kehittyneet ripeää vauhtia. Kansallisarkistomme on järjestänyt aineistojaan. Nopeasti laajeneva digiarkisto on kaikkien nettiyhteyden omaavien käytössä ja lukuisat sukututkimusyhteisöt ja jopa harrastajapiirit tuovat jatkuvasti digikuvattua lähdemateriaalia yleiseen käyttöön.

Mahdollisuuksia on harastaa ja tutkia. Myös harastusta on. Kaikkea arkistoista löytyvää tietoa ei kuitenkaan ole lupa julkaista. Sukututkijoita varten on 11.08.2008 julkaistu *Käytännösäännöt*, joihin jokaisen tutkijan tulisi perehtyä. Niitä on myös syytä noudattaa yli vuosirajojenkin eritoten hienotunteisuudesta nykyään eläviä kohtaan.

Viime lehdessä hyökättiin mielipidekirjoituksessa rajusti ja mielestäni perusteettomasti Vpl. Pyhäjärven historian kirjoittajan, maisteri, ruustinna, rehtori **Impi Wiikan** henkilöä vastaan. Tästä syystä muutama kommentti.

Ensiksi: Tuo viisisataa (500)-sivuinen teos on tehty heti sotien jälkeen teoksen laajuuteen nähden lyhyessä ajassa, kun otetaan huomioon sen ajan konekirjoitus- ja kirjapainotekniikka. Aiemmin koottua, valmista materiaalia on pakko ollut olla olemassa.

Toiseksi: Vapaussodan tutkimustietoa ei ollut olemassa juuri ollenkaan. Arkistolaitoksemme oli tuolloin myös nykyiseen verrattuna hankalasti tavoitettavissa. On selvää, ettei Impi Wiikalla ole Satakunnassa ollut mahdollista tehdä sen laajuista ja laatuista perustutkimusta kuin kirjoittaja tarkoittaa. Ei mahdollisuuksia voi vaatia takautuvasti edes nykytekniikan äärellä viisastellessa.

Kolmanneksi: Talvi- ja jatkosotaa yhtenäisenä käynyt kansa oli siinä mieleniässä, ettei olisi ollut viisasta pilata erinomaista historiateosta lisäämällä siihen tutkimatonta tietoa = arvailuja punaisten puolella taistelleiden pyhäjärveläisten kohtaloista.

Punakaartia ei ollut Pyhäjärvellä, kuten ei useissa muissakaan Karjalan kannaksen pitäjissä. Hiitolan Raasuli-rautatien rakennusporukkaan häiriköi **Kaljusen** johdolla Kannaksella jo ennen Suomen itsenäisyyssuostusta. Raudun taisteluun huhtikuun alussa 1918 osallistui noin tuhat venäläistä sotilasta ja punaisia, ehkä myös joku pyhäjärveläinen. Siis Kannaksella olivat nimetykset

VAPAUSSOTA ja KAPINA yleisesti käytössä, puolin ja toisin ja sitä paitsi ne olivat täysin oikeutettuja.

Se, että punakaartia ei ollut, osoittaa että Pyhäjärven lähes kymmenessä työväenyhdistyksessä oltiin maltillisesti omalla asiallaan eikä yleisesti liittytty kapiinointiin.

Meille nykysuomalaisille oli onneksi, että Valkoinen Suomi voitti. Neuvostosocialismin tuloksethan me olemme voineet nähdä vieraillessamme entisillä kotiseuduillamme tai kauempanakin entisen SNTL:n alueella tai vaikkapa Virossa 1900-luvun lopulla.

Kirjoittajan vaatimus tasapuolisuudesta 1917-1918 asioiden käsittelyssä on todella kannatettava.

Asia olisi pitänyt myös muistaa, kun itsenäisyytemme yhdeksää vuosikymmentä juhlittiin. Marsalkka Mannerheimiä koskevat häväistysjutut olisi voinut jättää pois.

Tasapuolisuudelle ei varmaan olisi ollut pahitteeksi, jos *Itsenäisen Suomen* merkittävimpiin kansalaisjuhliaan 16.5., entisenä Puolustusvoimiemme lippujuhlapäivänä, olisi myös Tasavallan Presidentti osallistunut. Silloinhan Hänen aikansa riitti vai punaisten muistotilaisuuksissa käyntiin! Se siitä tasapuolisuudesta.

Lopuksi muutama luku-suositus: Pekka Nevalainen, PUNAISEN MYRSKYN SUOMALAISET, Suomalaisen paot ja paluumuuttot idästä 1917- 1939; Markku Salomaa, PUNAUPSEERIT; Pentti Aho, PUNAKAPTEENI SIMO SUDEN KOHTALO.

Viimeksi mainitusta löytyisi ehkä vinkkiä henkilöille, joita kiinnosta selvittää omien sukulaistensa kohtalo noina repaleisina aikoina. Työ on kuitenkin vaativaa ja aikaa vievää, sillä nettilähteistä tullaan useiden pyhäjärveläistenkin osalta merkintään: KADONNUT.

ANTERO
PÄRSSINEN
Pyhäjärvi-Säätiön
hallintoneuvoston
puheenjohtaja

vpl. Pyhäjärvi

Juhani ja Silja Forsberg täyttävät 70 vuotta ”Ollaan rohkeasti kristittyjä”

Teologit **Juhani** ja **Silja Forsberg** täyttävät tänä vuonna kumpikin 70 vuotta. Yhteisiä juhliaan pariskunta viettää toukokuun lopussa Helsingissä lähipiirinsä kesken.

Kumpikin päätyi opiskelemaan teologiaa seurakunnan nuorisotoiminnan kautta. He muistuttavat, että sen enempää pappina kuin tavallisena seurakuntalaisenakaan ei pidä hävetä evankeliumia eikä kuulumistaan kirkkoon.

– Aikaisemmin ns. yhteinäiskulttuurissa kirkon jäsenyys oli itsestäänselvyys, mutta nyt ja tulevaisuudessa se vaatii vielä enemmän sisäistä ja ulkoista rohkeutta. Ja papin työn suurimpia haasteita on tulkita kristillistä sanomaa niin, että ihmiset ymmärtävät, mistä on kysymys.

Muun muassa monien pyhjärväläistapahtumien saarnoista ja hartaushetkestä vastannut pappispariskunta osallistuu mielellään karjalaisiin rentoihin. Kahden teologin avioliitosta he toteavat, että siinä kohdataan samanlaiset haasteet kuin muissakin perheissä, niin ihmissuhteissa kuin kotitöiden jakamisessa.

Mutta aloitetaan karjalaisuudesta, mitä se on merkinnyt elämänmenossanne?

– Karjalaisuus ja pyhjärväläisyys on olennainen osa itseymmärrystäni. Sukuni on tosin vain äidinkielen osalta vanhaa kannak-selaista sukua (Kopra), ja Forsbergien asuminen Karjalassa jäi alle sadan vuoden mittaiseksi. Äitini isä oli satakuntalainen, ja ehkä senkin vuoksi olen evakona kotiutunut hyvin myös Satakuntaan. Osallistun myös satakuntalaisten järjestöjen toimintaan. Karjalaisuus on minulle laaja-alainen elämänsenne, joka rakentuu historiaamme ja kulttuuristamme, summaa Juhani Forsberg.

– Minulla on karjalaista verta vain isän äidin puolelta, joka kuului luumäkeläiseen Lakan sukuun. Olen osallistunut Juhaniin kanssa mielelläni karjalaisiin rentoihin. Lapsistamme erityisesti Tuomas on ollut aktiivinen karjalaisuuden harrastamisessa.

Mitä arvelette karjalaisuuden tulevaisuudesta? Entä suomalaisuudesta ylipäätään Euroopassa ja maailmanlaajuisesti ajatellen?

– Jossakin muodossa karjalaisuus tulee elämään pitempään kuin ehkä yleensä uskotaan. Onhan entisen Suomen Karjalan jäänteitä myös nykyisessä Suomessa: kyllä Imatra ja Lappeenranta ovat karjalaisia kaupunkeja. Karjalaisen elämänmuodon ja kulttuurin parhaat puolet ovat

Juhani Forsberg,
synt. 8.6.1939 Vpl Pyhäjärven Konnitsan kylässä
– vuodet 1940-1948 evakossa Laihialla, 1948-1958 Huittisissa
– ylioppilaaksi Lauttakylän yhteiskoulusta 1958
– opiskelu 1958-1963 Helsingin yliopiston teologisessa tiedekunnassa, teol. kand. 1963, teol.tri 1985, dosentti 1986-2008
– vihitty papiksi 6.11.1963 Helsingin tuomiokirkossa
– työura: seurakuntapastori 1963-1966 Espoossa ja Lauttasaassa, opettajana 1966-1990 Helsingin yliopiston teologisessa tiedekunnassa, lähetysteologi 1990-1994 Suomen Lähetysseurassa, teologisten asiain sihteeri 1994-2002 kirkon ulkoasiain osastolla Kirkkohallituksessa, eläkkeellä 2002-, Wittenbergin Luther-keskuksen teologi 2003-2004
– sotilasarvo: vänrikki 1963

Silja Forsberg, s. Lauha,
synt. 21.4.1939 Helsingissä
– ylioppilaaksi Helsingin Tyttönormaalilyseosta 1958
– opiskelu 1958-1964 Helsingin yliopiston teologisessa tiedekunnassa, teol. kand. 1964
– asetettu Suomen ev.-lut. kirkon lehtorin virkaan 1968, vihitty papiksi 6.3.1988 Helsingin tuomiokirkossa, rovastin arvo 2001
– työura: naisteologina ja lehtorina Lauttasaaren ja Munkkivuoren seurakunnissa 1964-1988, Munkkivuoren seurakunnan kappalainen 1988-1991 ja kirkkoherra 1991-2002
lapset: Tuomas 1967, Martti 1972, neljä lastenlasta

myös edelleen evakossa yllättävän sitkeähenkisiä ja toivottavasti myös uudistumiskykyisiä, toteaa Juhani.

– Suomalaisuus tulee olemaan Euroopassa ja maailmanlaajuisesti ajatellen kovaa valuuttaa, ei varmaankaan valtapoliittisesti, mutta nimenomaan kulttuurin, koulutuksen ja ilmeisesti myös talouden alalla. Se kyllä edellyttää, että Suomessa pidetään myös heikoimmista huolta, ja että yhteiskunta säilyy turvallisena, terveenä ja toimintakykyisenä. Maailmaa ei tule tarkastella vain suurten mahtikeskusten näkökulmasta. Erilaiset vähemmistöt ja pienet kulttuurit ovat maailmassa enemmistönä.

Teillä on ollut kansainvälisiä yhteyksiä ja tehtäviä. Mitä ne ovat teille merkinneet?

– Meillä on ollut hyvin monia siteitä varsinkin Saksaan. Eikös se ole luterilaisille papeille ja teologeille ihan luontevaa?

Juhani Forsberg on opiskellut Saksassa, kirjoittanut siellä väitöskirjansa ja työskennellyt eläköidyttyään kaksi vuotta (2003-2004) Lutherin kotikaupungissa Wittenbergissä.

– Saksalainen kulttuuri, kirjallisuus, musiikki, filosofia ja teologia on upea luku Euroopan ja koko maailman historiaa. Saksa joutui kulkemaan syvän itsetutkistelun tien kauhean kansalliskiihkovaiheensa takia, mutta sen tuloksena on nykyinen Saksa, jota ar-

vostan todella suuresti. Saksassa käydessäni en oikeastaan koe olevani ”ulkomaila”.

– Vasta myöhemmin pääsin syventymään englantilaiseen kulttuuriin ja teologiaan, joita myös pidän arvossa. Lähetysseuran aikana tein aika monta työmatkaa Afrikkaan ja Aasiaan. Yhteydet Ranskaan ja Väli-meren maihin ovat jäänet vähemmälle. Uskon, että myös karjalaisuus auttaa suhtautumaan vieraisiin maihin ja kulttuureihin ”myönteisen uteliaasti”, Juhani tuumaa.

Silja Forsbergillä oli yhteyksiä Saksaan jo kouluai- kana ja hän on opiskellut teologiaa Göttingenin yliopistossa.

– Meillä on edelleen pitkäaikaisia ja läheisiä ystävyyssuhteita moniin saksalaisiin, joihin olemme vuosikymmenten mittaan tutustuneet.

Miksi aikanaan lähditte opiskelemaan teologiaa ja sitä tietä kirkon palvelukseen?

– Minulle asia selveni vähitellen lukioluokkien aikana. Olin aktiivisesti mukana seurakunnan nuorisotoiminnassa, johdin koulun kristillistä teinikerhoa, toimin kesäisin kanttori-urkurin sijaisena. Hyvin vahva vaikuttaja asiassa oli voimakas uskonnonopettajani Marjatta Saarenpää, Juhani kertoo.

Siljan perheessä oli jo ennestään pappeja:

– Isoisäni oli pappi ja isäni oli pappi ja teologian

Silja ja Juhani Forsberg ovat opiskelleet yhtä aikaa Helsingin teologisessa tiedekunnassa. Juhani vihittiin papiksi 1963, Silja ensimmäisten naispappien joukossa vuonna 1988.

professori, joten teologia oli kotona koko ajan läsnä. Osallistuin myös Johannek-sen ja Töölön seurakun-tien nuorisotoimintaan. Niissä piireissä ei ollut harvinaista lähteä opiskelemaan teologiaa, sanoo Silja.

Mikä on vaikeinta papin työsä?

– Pappi ei ole pappi vain kahdeksan tuntia päivässä, vaan hän on sitä vuorokaudet ympäri ja kuolemaansa saakka. Suuri haaste on kyetä pukemaan evankeliumi eläväksi sanaksi, niin että se tavoittaa kuulijan. Ehdottomasti vaikeinta, suorastaan lähes ylivoimaista, on siunata pieni lapsi hautaan, Juhani Forsberg vastaa.

– Vaativinta papin työssä on sanoman tulkitseminen niin, että ihmiset ymmärtävät, mistä on kysymys. Kirkkoherran työssä toimimessa esimiehen on kyettävä hoitamaan työyhteisöä, muistuttaa viimeisimpänä työnsarkanaan Munkkivuoren kirkkoherrana toiminnut Silja Forsberg.

Mikä on luterilaisen kirkon rooli tänään?

– Kirkko ei ole syntynyt vasta luterilaisessa uskonpuhdistuksessa, joka pyrki uudistamaan kirkkoa saatamalla evankeliumi Jeesuksesta Kristuksesta takaisin siihen asemaan, mikä sille kirkossa kuuluu. Haluan pitää lujasti kiinni kristinuskon ”klassisesta” sisällöstä, joka ilmenee parhaiten Raamatussa ja uskontunnustuksissa, Juhani painottaa.

– Yritykset tehdä kristillinen usko ”sopivaksi” yhteiskuntaan ja kulttuuriin on sinänsä mielekäs tehtävä, mutta se ei voi eikä saa tapahtua kristillisen uskon sisältöä kaventamalla, niin kuin valitettavasti toisinaan tapahtuu. Myös yhteistyö toisten kirkkojen ja kristittyjen kanssa eli ekumenia, jota pidän erittäin tärkeänä, on mahdollinen vain

pitämällä kiinni kristillisen uskon ytimestä ja kokonaisuudesta. Meille karjalaisille luterilaisille tämä on sitäkin tärkeämpää, koska toimimme laajalti yhteistyössä ortodoksisen kirkon kanssa.

– Tärkeätä olisi myös, ettei sen enempää pappina kuin tavallisena seurakuntalaisenakaan häpeä evankeliumia eikä kuulumistaan kirkkoon. Aikaisemmin ns. yhtenäiskulttuurissa kirkon jäsenyys oli itsestäänselvyys, mutta nyt ja tulevaisuudessa vielä enemmän se vaatii sisäistä ja ulkoista rohkeutta.

– Kristinuskoa vastustetaan etenkin länsimaissa eli ns. vanhan kristikunnan alueella entistä kärkevämmän ja eri tahoilta. Tällaisessa tilanteessa kirkon asema ei voi puolustaa vain nostamalla kattoa ja leven-tämällä seiniä, vaan pitämällä kiinni kristinuskon kokonaisuudesta. Historiassa ja nykyaikana kirkon ja kristittyjen tekemiä syn-tejä ja virheitä ei saa kuitenkaan millään tavoin puolustella. Päinvastoin, jos kirkko haluaa olla ”totuus-yhteisö”, se ei saa mitenkään sensuroida oman historiansa mustia sivuja.

– Evankeliumista nousee myös kirkon diakonien tehtävä, ts. rakkauden ja vastuun kantaminen ihmisten hädän keskellä. Sotien, luonnonmullistusten ja taloudellisen laman aikana tämä tehtävä vielä korostuu. Sellaisina aikoina myös tämä puoli kirkon tehtävästä on tullut laajempaan tietoisuuteen, vaikka se on ollut olennainen osa kirkon toiminnasta varhaiskirkosta saakka. Sekä lähetystyö että kirkkojen avustustoiminta toteuttaa kirkon julistus- ja palvelutehtävää kaikkialla maailmassa, erityisesti siellä, missä tarve on suurin, Juhani toteaa.

Mennään sitten perheen pariin. Millainen on kahden teologin liitto?

– Kahden teologin avioliitto kohtaa samat haasteet kuin muutkin perheet. Yhteinen kristillinen usko antaa sille tietysti pohjan, jolta ponnistaa. Ei pidä kuitenkaan luulla, että pappisperheet tai teologipariskunnat olisivat jotenkin virheettömiä tai ongelmattomia. Kun molemmat ovat työelämässä, kaikesta pitää ottaa vastuu yhdessä. Siinä on ollut monta totista oppimisen paikkaa. Toisen kuunteleminen, anteeksi pyytäminen ja antaminen ovat avainasemassa kaikissa ihmissuhteissa, myös meillä, Juhani kommentoi.

– Varsin olennaista on arjen yhteinen jakaminen. Kun lapset olivat pieniä, hoitovastuuta kannoimme molemmat; minä paljolti iltaisin, kun olin tullut yliopistolta ja Silja lähti seurakuntatyöhön.

– Ruuanlaitto on langennut jotenkin luonnostaan minun osakseni. Se juontuu jo lapsuudesta, sillä isän jäätyä sotatantoreille meidän poikien piti alusta alkaen oppia myös ns. naisten työt. Vähitellen opin yhä enemmän pitämään kokkaamisesta ja haluan säilyttää äidin karjalaisen ruokaperinteen elävänä. Viikkosiivous pyritään tekemään yhdessä, mutta kyllä tuon pyykkipuolen Silja hoitaa.

– Neljä lastenlastamme ovat meille hyvin rakkaita. Annamme aikaamme heille niin paljon kuin kykenemme, emmekä pidä sitä minään sellaisena, joka ikään kuin veisi meidän ”omaa aikaamme”. Se on juuri parasta isovanhemmua, näkee Silja.

– Emme sekaannu poikiemme perheiden elämään muuten kuin pyydettyä. Mutta kyllä meitä pyydetäänkin; nykyisen työelämässä ahkeroivan sukupolven on tosi vaikea pitää työlle annettusta ajasta sillä tavoin kiinni, ettei isovan-

hempien apua tarvittaisi.

– Pojat asuvat perheineen Helsingissä, **Tuomas** ihan parin korttelin päässä omasta kodistamme Etelä-Haagassa ja **Martti** Kruununhaassa. Meillä ei ole pitkä matka apua antamaan, kun sitä kysytään.

Tuomas toimii Tampereen yliopiston kansainvälisen politiikan professorina ja Martti Nordean ulkomaanosastolla kansainvälisissä tehtävissä.

Perustit Pyhäjärvi-lehteen kotikokki-palstan?

Juhanin kokkailuharrastus on tullut tunnetuksi niin kodissa keitetyistä saaneiden vieraiden kuin laajemman yleisön piirissä. Hän taitaa laittaa pidot vaikka monisatahenkiselle joukolle. Eivätkä hukkaan menneet kesätyöt kanttoriurkurinakaan, soittotaito on yhä tallessa.

Juhani myös hiljattain käynnisti Pyhäjärvi-lehdessä Kotikokin kertomaa -palstan.

– Se ei kuitenkaan ole pyhitetty yksinomaan minulle, vaan muiltakin toivotaan siihen ruokaan liittyviä kirjoituksia, hän muistuttaa.

Juhani Forsberg toimii Vpl.Pyhäjärvi-Säätiön hallituksessa ollen sen varapuheenjohtaja.

Olette eläkkeellä, mutta teette myös töitä?

Vaikka Forsbergit ovat olleet ”täysinpalvelleina vanhuuseläkkeellä” jo seitsemän vuotta, toimittavat he pyydättäessä edelleen jumalanpalveluksia, saarnaavat, kastavat, vihkivät ja hautaavat. Järjestötoimintaan he osallistuvat myös: Juhani kuuluu rotareihin ja Silja Zonta-kerhoon.

– Lisäksi käänämme saksalaista hengellistä kirjallisuutta ja teemme pienimuotoista tutkimustyötä.

Helsingissä pidetään 2012 suuri kansainvälinen Luther-tutkijoiden kokous, jonka valmisteluissa Juhani on mukana.

MARJO
RISTILÄ-TOIKKA

Kerro perheutiset lehdessä

Pyhäjärvi-lehti julkaisee joka numerossa tietoja perhejuhlista, kuten merkkipäivistä ja valmistuneista.

Lähetä tiedot toimittukseen, kerro sukujuuret ja laita mukaan myös valokuva.

Muistathan kuitenkin kysyä asianosaisilta luvan tietojen julkaisuun.

Tyttöjen rippikoulu Pyhäjärvellä 1935-36

Sääntöjen mukaan rippikoulussa sai olla samanikäisesti 70 oppilasta, meitä oli konfirmaatiossa 72 tyttöä. Rippi-isämme, niin kuin silloin sanottiin, oli kappalainen **Erkki Pirkka**.

Rippikoulu oli käännekohta nuoren ihmisen elämässä. Silloin päättyi huoleton lapsuus, kun ”tahto oli vanhempien taskussa”. Rippikoulun jälkeen oli aikaihminen, sai vastuuta omasta elämästään. Työ oli aikuisten työtä, varsinkin tyttölapsen oli kaikki osattava, joka työhön tartuttava. Rippikoulun jälkeen sai jo mennä vanhemmilta lupaa kysymättä tapaamaan toisia nuoria. Rippikoulun katsottiin antavan ohjeen, edessä oli kaksi tietä, kumman valitsit?

Rippikoulu kesti neljä viikkoa, kaksi syksyllä ja kaksi keväällä. Pitkämatalaiset joutuivat etsimään asunnon Pyhäkylän taloista, eväsröyryä tuotiin kotia, jopa kahdeksi viikoksi.

Välipyhänäkään eivät kaikki päässeet kotona käymään. Ikävä oli rippikoululaisilla, huoli vanhemmilla, miten pieni pärjää suuressa maailmassa, osaako käyttää oikein tämän etsikköajan, nuoruuden herkimät hetket.

Erilaisin eväin meidät oli matkaan lähetetty. Oman kylän tytöt olivat tuttuja, paras lapsuudenystävä saatoin olla rippikoulussa samanaikaisesti. Helppo oli silloin tutustua toiseen, rippikoulusiskosta voi tulla elinikäinen ystävä.

Olimme tottuneet näkemään papit mustassa pappipuvussa, Erkki Pirkka oli toisenlainen. Hänellä oli harmaa paikkataskuinen puku, saapashousut ja lapikkaat. Hänen jäyhä olemuksensa herätti vähän pelkoa, mutta pian huomasimme hänet hyväksi opettajaksi.

Kirkkohistoria tuli selvääkin selemmäksi. Oliskohan hänen opetuksissaan enemmän ankaruutta kuin edeltäjänsä? Hyvät ovat muistot rippikoulusta, vielä tätä kirjoittaessani ajattelen ja pohdin rippi-isäni sanoja.

Keskellä rippi-isä Erkki Pirkka (vas.) ja kanttori Toivo Laitela.

Juhannus oli tavallisesti rippilasten päivä, me olimme rippillä palmusunnuntaina. Rippi-isämme muutti pois Pyhäjärveltä, sen tähden olimme rippillä jo kärsimysviikolla. Rippi-isämme esitti myös toivomuksen, että olisimme pukeutuneina mustiin. Oliskohan seitsemällä työllä ollut valkea puku.

Saimme Erkki Pirkalta muistoksi Hengellisen laulukirjan laulun; ”Mä polvistun oi Jeesus risti juureen ja silmät kyneleiset Sinuun luon”. Laulu on kuin enne, meiltähän päättyi nuoruus, kun se tuskin oli alkanut. Annettiin kyneleitä, mutta opetettiin tie, johon ahdinkoni raskaan vien.

Erilaiset ovat olleet tiemme, monet, monet rippisiskot ovat jo päässeet perille. Me pitkän elämäntien kulkenneet vietämme tänä vuonna 90- vuotispäiviämme, tiedämme, aikaa on vähän.

Tuon teille parhaat syntymäpäiväonnittelut **Kaarle Viikan** sanoin hänen viimeisessä Pyhäjärvi-juhlassaan: Hyvää kotimatkaa!

TOINI PELKONEN

Rippikoulutyttöjen nimet ja kotikylät

Aili Vuohelainen
Ester Näriäinen
Aino Savolainen
Ester Haikonen
Aino Uuksulainen
Saimi Puusniekka
Anna Kaasalainen
Laura Pakarinen
Toini Turunen
Tyyne Hatakka
Lempi Lehikoinen
Hilma Toivonen
Aura Pulakka
Aini Matikainen
Toini Vesikko
Anna Malinen
Maija Viika
Anna Henttonen
Rauha Nykänen
Sanelma Kukko
Selma Pärssinen
Helvi Tiinus
Vieno Virolainen
Sanelma Äijö
Rauha Huuhka
Linda Bruun
Hilma Karppanen
Rauha Hankkila
Aili Nännimäinen
Siiri Silvennoinen
Else Lappalainen
Greta Theman
Siiri Haaranen
Kerttu Pitkänen
Ester Päiväläinen
Sylvi Pärssinen

Alakylä
Alakylä
Enkkua
Enkkua
Pyhäkylä
Jaama
Kahvenitsa
Kelja
Kiimajärvi
Konnnitsa
Konnnitsa
Konnnitsa
Konnnitsa
Noitermaa
Noitermaa
Porsaanmäki
Konnnitsa
Pyhäkylä
Pyhäkylä
Pyhäkylä
Rantakylä
Riiska
Rotjanlahti
Lohijoki
Salitsaranta
Sortanlahti
Sortanlahti
Tiitua
Tiitua
Rahkajärvi
Valkeamäki
Vernitsa
Vernitsa
Vernitsa
Vernitsa
Yläjärvi
Orola
Parikkois

Meeri Asikainen
Selma Immonen
Elsa Toiviainen
Martta Happonen
Annikki Kaasalainen
Helle Puusniekka
Toini Pärssinen
Helvi Pietarinen
Helmi Forsberg
Hellin Kekki
Ilta Ihalainen
Ester Pulakka
Tyyne Puranen
Hellä Virolainen
Aili Ijäs
Elma Hiiiri
Eeva Viika
Aino Henttonen
Anna Vilpponen
Lahja Muli
Toini Jermalajeff
Rauha Vuohelainen
Lilja Kilpeläinen
Elna Musakka
Siiri Pelkonen
Sirkka Seliin
Impi Hankkila
Taimi Puusniekka
Toini Nännimäinen
Martta Ruusu
Rauha Anttonen
Hilma Äijö
Selma Karvanen
Irja Nokelainen
Bertta Pärssinen
Toini-Ester Vanhanen

Alakylä
Alakylä
Enkkua
Enkkua
Hassinmäki
Jaama
Kahvenitsa
Kiimajärvi
Konnnitsa
Konnnitsa
Konnnitsa
Konnnitsa
Noitermaa
Noitermaa
Musakanlahti
Pyhäkylä
Yläjärvi
Pyhäkylä
Pyhäkylä
Pyhäkylä
Rantakylä
Riiska
Rotjanlahti
Lohijoki
Salitsaranta
Sortanlahti
Paarina
Tiitua
Tiitua
Rahkajärvi
Valkeamäki
Vernitsa
Vernitsa
Yläjärvi
Orola
Parikkois
Yläjärvi

Keskellä Parta-setä Esteri Pulakan kelkan kyydissä.

Tytöt vasemmalta Martta Ruusu, Maija Viika, Vieno Virolainen, Toini Vesikko, Helli Virolainen, Rauha Huuhka, Linda Bruun, Eeva Viika, Toini Jermalajeff, Aino Uuksulainen, Siiri Pelkonen, Lahja Muli, Sanelma Kukko, Else Lappalainen ja Sylvi Pärssinen.

Pyhäjärveläiset Keljan taisteluissa mukana

Jouluna 1939 käytiin Sakkolan Keljassa yksi talvisodan kovimpia taisteluja. Taisteluun osallistui monia joukko-osastoja niistä ehkä tähän taisteluun ratkaisevimpana Erillinen Pataljoona 6:n joukot johtajanaan majuri **Onni Oiva Saarelainen**. Todettakoon vielä, että mainitun Er.P 6 joukot käsittivät perustamisvaiheessa 1055 miestä, joista Käkisalmen maalaiskunnasta 216, Kaukolasta 177, Räisälästä 427 ja Sakkolasta 208. Muut 27 olivat useita eri pitäjistä, kaksi Pyhäjärveltäkin.

Monet Sakkolan miehet taistelivat jopa aivan omilla kotinurkillaan. Myös Ikaalisten miehiä osallistui Keljan taisteluihin muihin joukko-osastojen riveissä.

Vpl. Pyhäjärven miehet olivat talvisodassa kokenut rannikkotyöstökoulutuksen saaneina RT-3 riveihin ja suurin osa heistä taisteli Laatokan rannikon tykistöasemilla: Vahtinimessä, Konevitsassa, Yläläppäessä, Järisevässä ja Kaarnajoella ja Patonien ja Kekinniemen sulkulinnakkeilla.

Osa pyhäjärveläisistä osallistui kuitenkin myös Keljan taisteluihin tavalla tai toisella. Ensimmäinen pyhäjärveläinen sankarivai-

naja talvisodassa oli luutnantti agr.yo. **Arvo Ossian Hämäläinen**, joka kaatui edellä mainitun Er.P 6 2. joukkueen johtajana Keljassa 27.12.1939. Pääosin pyhäjärveläisten miehittämä Järisevän patteri ei pystynyt ampumaan Keljaan Suvannon vastarannalle, mutta sen sijaan samoin pyhäjärveläisten miehittämä Kaarnajoen patteri osallistui omalla järeällä ja ratkaisevalla tavallaan Keljan taisteluihin.

Alunperin jo vapaus sodan aikana konekivääripesäkkeiksi oli varustettu Patonien ja Kekinniemen sulkulinnakkeet. Talvisotaan ko. linnakkeita esimerkiksi Kekinnimessä oli varustettu neljällä Caponier-tykillä, joista kaksi pystyi ampumaan Suvannon jäälle kranaateilla n. 3,3 kilometrin päähän ja shrapnelleilla n. 2,3 kilometrin päähän. Vastaavasti Patonien sulkulinnakkeen etelään suunnatut tykit pystyivät ampumaan Suvannon jäälle ristiin Kekinniemen kanssa. Molempien tykkikasemattien miehistöön Keljan taistelujen aikana kuului useita pyhäjärveläisiä RT-3 miehiä. Kekinniemen sulkulinnakkeen päällikkönä toimi mm. vänrikki **Valtteri Tikka** Sor-

Keljan taistelumaastoa 2006. Taustalla Kajavasaari ja Kekinniemi.

tanlahdesta. Keljan taistelujen aikana päällikkönä toimi kuitenkin luutnantti **Unto Ahjopalo**. Jaoksen johtajana toimi ylikersantti **Juho Äikiä** ja muita pyhäjärveläisiä olivat ainakin **Antti Väkiparta**, **Soini Pärssinen**, **Albert Savolainen** ja **Väinö Roininen**. Tämän kirjoittaja muistaa hyvin, kun Savolainen ja Roininen saapu-

vat Huittisissa jo asuttaessa kyläilemään kotiini. Kahvinjuonin jälkeen hiivimme pikkuveljeni **Riston** kanssa usein pöydän alle piiloon, sillä kohta oli odotettavissa varsin huimia keskusteluja Keljan taisteluista.

Er.P 6 pataljoonasta kaatui Keljan taistelussa talvisodassa 49 miestä. Näistä

siis pyhäjärveläisiä edellä mainittu Arvo Hämäläinen. Muut sankarivainajat olivat Kaukolasta 13, Sakkolasta 8, Räisälästä 17, Käkisalmen 4, Metsäpirtistä 1 sekä Isojoelta ja Karijoelta kummasta yksi vainaja.

Keljan taisteluista kerrotaan useissa eri teoksissa. Isäni, Kekinniemen taistelija ylikersantti Juho Äikiä kuoli vuonna 1976. Olen

häneltä perinyt mainion Er.P 6:n vaiheita käsittelevät Paavo Susitaipaleen kirjoittaman kirjan ”Karjalainen pataljoona (Er.P 6) talvisodassa. Kirja löytynee edelleen kirjastoista.

Kimmo Sorko on kirjoittanut 2006 ”Suvannon Salpa” nimisen kirjan, joka käsittelee talvisodan taisteluja Keljassa ja Sakkolassa hieman laajemminkin. **Olavi Väliaho** kirjoitti 1989 kirjan ”Laatokan linnakkeet Taipaleen taisteluissa” ja siinä esitellään RT-3 miehittämät linnakkeet hyvinkin tarkoin.

Myös pyhäjärveläisiä, lähinnä Is-miehiä, liittyi täydennyksenä helmikuussa 1940 Er.P 6:n riveihin. Kuinka paljon heitä oli, ei ole tämän kirjoittajalla tiedossa, mutta uskoisin senkin tiedon joltakin lehtemme lukijalta löytyvän.

Itse olen liittynyt aikoinaan Er.P 6 perinneyhdistyksen ainaisjäseneksi ja olen lämpimästi kannattamassa muistomerkkin saamista Keljaan. Olen vierailut useita kertoja Keljan taistelumaastossa ja nykyistään tiestöä hyväksikäyttäen sinne pääsee myös linja-autolla. Keljasta eteenpäin tie muuttuukin sitten huonommaksi.

REINO ÄIKIÄ

Keljan muistomerkille tuli lopulta pystytyslupa venäläisviranomaisilta

Erillinen Pataljoona 6:n ja Sakkola-Säätiön edustajat palasivat Venäjältä helmikuun lopun neuvottelumatkaltaan tyytyväisenä. Salkussa oli vihdoinkin venäläisviranomaisilta saatu lupa Keljan muistomerkkin pystyttämiseen. Hanketta on valmisteltu yli kolme vuotta.

– Välillä usko horjui koko hankkeeseen. Varasuunnitelmana oli patsaan pystyttäminen Suomen puolelle, toteaa Erp6:n Perinneyhdistyksen ja Sakkola-Säätiön hallituksen puheenjohtaja **Hannu Turkkinen**.

Sakkolalaisjuurisen kuvanveistoharrastaja **Eero Pilviniemen** suunnitteleman muistomerkkin luonnoksia ja muita hankkeeseen liittyviä asiakirjoja on pariinkin kertaan toimitettu venäläisviranomaisille. Nyt Käkisalmen johdon välityksellä luovutettu kirjallinen lupa tuli kreivin aikaan; patsas saadaan vihittyä talvisodan alkamisen 70-vuotismuistovuonna.

Patsaan paljastustilaisuus ja vihkimisjuhla pidetään todennäköisesti elokuun loppupuolella. Keljan patsasjuhlan yhteydessä järjestettäneen myös Käkisalmen alueen ja sen suomalaisten

Keljan muistopatsaan lupadokumentin luovutti Käkisalmen piirin varajohtaja Jurii Vladimirovits Katkov (vas.). Vastaanottajina muistomerkkin suunnittelija Eero Pilviniemi ja Erp6:n Perinneyhdistyksen sekä Sakkola-Säätiön hallituksen puheenjohtaja Hannu Turkkinen.

ystävyysskuntien, Lempäälän, Vesilahden ja Punkalaitumen, ystäväyskuntatapaaminen.

Muistomerkki sodan uhreille

Karjalan kannaksella Sakkolan Keljan kylässä käytiin talvisodan jouluna 1939 ankarat taistelut. Viholli-

sen valtavasta ylivoimasta huolimatta ne päätyivät suomalaisten torjuntavoittoon, jolla oli merkittävä vaikutus koko sodan kulkuun. Avainasemassa taisteluissa oli Erillinen Pataljoona 6, joka oli muodostettu lähiseudun karjalaisista; pataljoona koostui Käkisalmen, Kaukolan, Räi-

sälän ja Sakkolan reserviläisistä. Näiden pitäjäyhteisöjen edustajista koostuu myös Erp6:n Perinneyhdistys.

Noin kaksi metriä korkea muistomerkki on suunniteltu tehtäväksi harmaasta graniitista. Pari tonnia painavan patsaan jalustaksi valetaan järeä betoniperustus. Käytännön järjestelyjä hoidetaan parhaillaan.

– Merkillä halutaan kunniottaa kaikkia sodan uhreja, kertoo merkin suunnittelija Eero Pilviniemi.

Pilviniemen (ent. Patja) oma kohtalo liittyy kiinteästi talvisotaan. Hänen isänsä **Eero Patja** kaatui kotipihallaan Sakkolassa ennen poikansa syntymää. Muistomerkkin suunnittelu on ollut sotaorvolle herkkä asia.

– Erityisen hyvilläni olen siitä, että muistomerkki saadaan pystyttää Keljan taistelupaikalle männikköön, minne patsaan luonnoksenkin olin suunnitellut, sanoo Eero Pilviniemi.

Muistomerkille pyritään samaan apurahaa Suomen Opetusministeriöltä.

MARJO RISTILÄ-TOIKKA

Eero Pilviniemi on tehnyt myös pienoismallin patsaasta. Harmaasta graniitista tehtävän patsaan todellinen korkeus on noin kaksi metriä. Kuva: Eero Pilviniemi.

Pyhäkylloiset tutustuivat maakirjojen maailmaan

Kauko Hinkkanen kertoi pyhäjärveläisistä kantatiloista

Koukun iso pirtti täytti Pyhäkylä-Seuran jäsenistä, kun pidettiin vuosikokousta.

Huolella kootut jättikirjat Pyhäkylän koulupiiristä ovat hitsanneet puurtajansa yhteen Pyhäkylä-Seuraksi. Sastamalan Kiikan Kinnalan Koukulla pidettiin huhtikuun puolivälin jälkeisenä sunnuntaina seuran vuosikokous, tutustuttiin uusiin kotisivuihin ja saatiin uusia nimiä lähes 300 vuoden takaa.

Pyhäkylä tarkoittaa Viipurin läänin Pyhäjärven keskustaa, joka lähikylineen muodosti koulupiirin. Nelisenkymmentä osallistujaa saapui Koukun maatalon suureen pirttiin, ympäröivän Satakunnan lisäksi aina Helsingistä, Turusta ja Pietarsaaresta asti.

Jukka Pusa juonsi, **Armi Hohko** ja **Heli Vinha** sopivasti lohkoivat kokoonantumista laululla ja harmonikalla. **Marja Härmä** toi Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön tervetulle ja sitten päästiinkin kahteen pääasiaan tässä vuosikokouksessa, nimittäin upposen uusiin kotisivuihin (www.vpl-pyhajarvi.fi), joita Pusa ja puheenjohtaja **Toivo**

Hinkkanen esittelivät ja hieman vanhempaan asiaan, nimittäin 1700-luvun alun kantatiloihin. Niistä kertoi Toivon pikkuserkun poika **Kauko Hinkkanen**.

Pyhäkylä-Seuran kotisivut ovat ammattijälkeä, sillä niitä työkseen laativa **Samuli Kinnari** on ne rakentanut ja luvannut ylläpitää puheenjohtajan Toivo Hinkkasen vinkeistä. Etusivulta pääsee kaikkialle, olletikin ajankohtaisiin asioihin ja kiintoisiin blogeihin, joita kirjoittaa monipuolinen joukko nuoria ja vanhoja pyhäjärveläisiä. Sivut palvelevat myös Pyhäjärvi-Seuraa ja Pyhäjärvi-kerhoja. Ne esittelevät paitsi pitäjää, myös nykytoimijoita ja ovat painettua sanaa nopeampia keskustelun välineitä.

Pyhäkylä-seuralaiset kehittivät käyttämään sivuja hyväksi, sillä niillä keskustelemalla voi saada esimerkiksi tietoa vanhojen valokuvien henkilöistä tai arkipäivän konkreettisesta elämästä esimerkiksi sata vuotta sitten tai sota-aikana.

– Ainakaan ei tyrmätty, ahkera kirjoittaja ja atk:n käyttäjä Toivo Hinkkanen iloitsi.

Taubesta Taubila

– Lahjoitusmaastalonpoijista 1700- ja 1800-luvuilla saa tietoa Kansallisarkistosta, Kauko Hinkkanen kertoi ja viittasi myös Suvannon seudun sukututkimuspiiriin, jonka alueena ovat mm. Sakkola, Rautu, Metsäpirtti ja Vuoksela Pyhäjärven lisäksi.

Hinkkanen on tutkinut laajemminkin kuin vain oman sukunsa tai kotikylänsä Lahnavalkaman vaihteita varsinkin jäätyään eläkkeelle 2003 kiinteistöalan palveluyrityksestä. Ensi lähtö länteen koitti viisikuukautisena, sillä Hinkkanen on syntynyt kesällä 1939.

Päälähteitä oli mm. lahjoitusmaakomitean raportti vuodelta 1825. Siinä on kirjattu Pyhäjärven lahjoitusmaastalonpoijat ja sen vuoden tammikuussa Aleksanteri I oli käskennyt kättä lahjoitusmaastalonpoijien asiaa kokonaisuudessaan.

Stolbovan rauhan jälkeen Ruotsin hallinto alkoi läänittää maita aatelisilleen. Taubilan pyhäjärveläisille tuttu nimi tulee ratsumestari **Johan Taubesta**, joka 1675 tuli Taubilan kartanoon. Kun suuressa pohjan sodassa venäläiset valtasivat Viipurin ja Käkisalmen 1710, Pietari Suuri alkoi lahjoittaa pitäjää ja kyliä. Pyhäjärveltäkin luovutettiin 81 tilaa. Pyhäjärven historian 1950 julkaissut **Impi Viika** ja lahjoitusmaista väitellyt **Jyrki Paasikoski** ovat päätyneet erilaisiin vuosilukuihin kuin Hinkkasen nyt löytämät maakirjat. Esimerkiksi 1721 kreivi **Matvejev** sai lopulta 119 taloa. Lahjoitus peruttiin hänen kuolemansa jälkeen ja tilat siirtyivät pojalle 1730. Vuonna 1734 toukokuussa senaatin määräyksellä toistasataa tilaa meni **Petter Soltikoffin** hallintaan. Niistä Pyhäkylän koulupiirin kantatiloja Kauko Hinkkanen on nyt selvittänyt.

Esimerkiksi tila numero yhden omistajiksi mainitaan **Abram Henttonin**, nykykieliasussa Henttonen. Myös sellaiset sukunimet kuin mm. **Kaasalain** ja **Rautia** käyvät ilmi yksöisestä. Maakirjat eivät kuitenkaan paljasta sukulaisuussuhteita. Verottajalle on vähemmän tärkeää, kuka maksoi, kunhan verot vain maksettiin, Hinkkanen selostaa. Omasta suvusta maakirjoissa vain yksi nimi oli tuttu, nimittäin **Matts Hinkkanen**.

Tänä päivänä tuttuja sukunimiä saadaan lisää, mm. Lappalainen, Puusniekka, Savolainen, Inginen, Pusa ja Sirkiä. Hinkkasiakin on Larjavassa ollut jo 1700-luvun alussa.

Kauko Hinkkanen (ylh. vas.) kertoi innostuneensa sukututkimuksesta jäätyään eläkkeelle. Maakirjojen ja kirkonkirjojen yhdistäminen tuo kiintoisaa tietoa. **Jukka Pusa (ylh.)** esitteli seuran nettisivuja.

Nimiin on suhtauduttava varauksellisesti, mutta niistä näkee, mitkä suvut ovat asuttaneet kylää ja tiloja.

Henkilöiden tunnistaminen on maakirjojen perusteella hankalaa ja epäluotettavaa. Hinkkasen mukaan on upotettava kädet myös kirkonkirjoihin ja vertailtava. Yhdistettynä sukututkimukseen voidaan saada kiintoisaa tietoa mm. siitä, miten avioliittoja solmittiin ja miten niitä myös kiellettiin.

– Ristiinarviointi tekee työn mielenkiintoiseksi, vaan ei todellakaan helppomaksi, Hinkkanen kertoo.

Iso osa tiedoista on myös Internetissä, varsinkin pyhäjärveläisiä kiinnostavat o s o i t t e e s s a : suvannonsuvut.net..

Myös pitäjänlehteen ja Karjalaan niitä selvitetään, samoin uusille kotisivuille.

Keitä asui, mitä tehtiin?

Olennaista on selvittää, keitä tiloilla asui ja mitä pelloilla tapahtui. Tällaiset asiakirjat tekevät sen mahdolliseksi.

Maat peri Soltikoffin kuoltua tämän leski, joka möi ne 1774. Tuolloin alkoi ankea ajanjakso. 1800-luku on ollut todella tiukkaa aikaa, Hinkkanen luonnehtii. Ns. donadaarit eli isännät kävivät paikan päällä harvoin. Vaikka Suomessa ei koskaan ollut suoraa maaorjuutta kuten Venäjällä, meilläkin kyllä tehtiin päivätoivia, joita välillä jopa

kolminkertaistettiin. Kun tätä taustaa vasten peilaa sitkeyttä, kyllä esi-isät ovat paljon kestäneet, Hinkkanen kommentoi asiakirjoja, joista mm. Taubilan kontrahtiin useasti viitataan.

Nikolai I antoi ukaasin, että kaikki lahjoitusmaat kuuluvat isännille kymmenen vuoden siirtymisajan jälkeen. Näistä asioista kiivailtiin oikeusasteissa pitkään, kunnes 1867 alettiin lunastaa maita. Oman tilansa saattoi saada takaisin 39 vuoden maksuajalla. Vasta 1905 talonpojat saivat ratkaisun ja päätyivät omille tiloilleen.

Tukevankokoinen johtokunta

Seura päätti, ettei sitä ainaakaan vielä rekisteröidä, vaikka se toisikin oikeustoimikelpoisuuden.

Johtokunta, joka vielä viime vuoden alkupuolella oli kirjatoimikunta, jatkaa kymmenhenkisenä. Jäsenet ovat Pyhäkylästä **Irma Karppanen**, **Pentti Kiuru** ja **Jukka Pusa**, Kallenkartanosta **Seija Jokinen** ja **Antti Kaasalainen**, Taubilasta **Mauri Hauhia**, Ivaskensaaresta **Aino Pöyhönen**, Lahnavalkamasta **Kauko Hinkkanen**, Larjavasta **Toivo Hinkkanen** sekä Orolasta **Reini Kukko**. Tilintarkastajina jatkavat **Jukka Harjula** ja **Matti Santa**, varallaan **Eija Kuusisto** ja **Pertti Tikka**.

MARJATTA
PÖLLÄNEN

Tulkuo koko tei suku
sijaporsaita myöte,
a siitkeä ei hirvität
(Sakkola).

Ei tule mittää
mei muori kuolemast,
jos ei Jumala tautii lissää
(Vuoksela).

Yskä o joka
tauvi tarakkamies
(Pyhäjärvi).

Täs käyp läpiveto
ko Römpöti Akseli
kukkaros
(Pyhäjärvi).

Vpl.
Pyhäjärvi-
Säätiön
puheenjohtajat

Hallituksen
puheenjohtaja
Yrjö S. Kaasalainen
Harjavalta,
Kallenk. 10
29200 Harjavalta
puh. 0400-626 770,
yrjo.kaasalainen
@luukku.com

Hallituksen
varapuheenjohtaja
Juhani Forsberg
Helsinki,
Ryytimaantie 19 A 8 00320
Helsinki,
puh. 050-511 2899,
juhani.forsberg
@fonet.fi

Hallintoneuvoston
puheenjohtaja
Antero Pärssinen
Hollola,
Kiviniementie 424
17120 Paimela
puh. 050-570 6575
tero.parssi@phnet.fi

Lapinlahdella oleva Suomen asutusmuseo on Karjalaisten kesäjuhlien retkikohde

Asutusmuseo tallensi evakkojen elämän

Salmista juhannuksen alla 1944 lähtenyt evakkojuna oli pitkä. Junaa piti liikutella asemalla edestakaisin, jotta kaikki matkustajat pääsivät nousemaan vauuihin laiturilta.

Seitsenvuotias **Paavo Hernberg** nousi junaan äitinsä kanssa. Pääteosoitteeksi oli annettu Lapinlahti. Samassa junassa matkusti heidän lähinaapureihinsa Salmin Kirkkojoella kuulunut Muren kuusihekinen perhe.

– Junamatka tuntui pitkältä. Lopulta juna pysähtyi Lapinlahden Alapitkälle, jossa paikalliset isännät olivat tulijoita vastassa hevosineen. Muren perheelle oli varattu huone kansakoululta, äitini ja minut vietin 10 kilometrin päähän Juurikan kylään.

Paavo Hernberg muistellee 65 vuotta sitten tapahtunutta evakkomatkaa Alapitkällä sijaitsevan Suomen asutusmuseon suojissa.

Museo on kylään asettuneiden ja paikalla maata kuolemaansa saakka viljeleiden **Yrjö** ja **Anni Muren** koti.

Museolle tehdään retki Kuopiossa 12.-14.6. pidettävien Karjalan Liiton kesäpäivien yhteydessä. Päivien teemana on asuttaminen.

Veli isäntänä, sisko emäntänä

Muren perhe sai 4,5 hehtaarin laajuiset Alarannan pellot vuonna 1945 säädetyn maanhankintalain nojalla. Yrjö toimi tilalla isäntänä ja Anni-sisko emäntänä.

Muista sisaruksista **Klaudia** ja **Anastasia** olivat kättilöitä, **Johannes** toimi ortodoksikirkon kanttorina. He eivät jääneet Lapinlahdelle, vaan siirtyivät heti töihin toisille paikkakunnille.

Tatjana-äiti kuoli ennen kuin uusi koti valmistui vuonna 1952. Isä oli kuollut jo ennen sotia.

Hernberg on asutusmuseon oiva opas. Hän kertoo evakkoperheen vaiheista elävästi:

– Täällä museossa kaikki on alkuperäistä. Huonekaluja ja muita esineitä on yhteensä 2000. Esineet ovat entisillä sijoillaan, kuten nuo Yrjön nahkasaappaat uunin päällä.

– Keittiö oli Annin maa-ilmä. Siinä hän eli parhaat vuotensa työtä tehden. Anni kävi myös navetassa ja hoiti lehmät. Yrjö viljeli peltöjä.

Valtaosa salmilaisista oli ortodokseja, ja niin olivat Muretkin.

Ikonit, lampukat ja rukousliinat keittiössä ja

kammarissa kertovat tästä kauniilla tavalla.

Arkkitehdit loivat kätevän talomallin

Alarannan tilan asuinrakennus on puolitoistakerroksinen, sodan jälkeiselle ajalle tyypillinen talo.

– Sodan päätyttyä viranomaiset kehottivat Suomen arkkitehteja suunnittelemaan taloja, jotka voitaisiin pystyttää nopeasti. Silloin syntyi talomalli, jossa huoneluoksi voitiin helposti valita keittiö ja kammari tai keittiö ja kaksi kammaria.

Kun Muret saapuivat, valmiina olivat vain pellot. Ensin pellon laitetaan rakennettiin sauna, jossa myös asuttiin kunnes navetta valmistui. Navettaan tehty lämmitettävä huone toimi asuntona talon valmistumiseen asti.

Yrjö piti tarkkaa taloutta. Taloa tehtäessä hän varmistui päivittäin, ettei kirvesmiesten taskuissa lähtenyt tontilta naulaakaan. Hevosen häntäjouhista ja harjaksista hän valmisti pensseleitä.

Tilan 3-4 lehmää Anni hoiti rakkautella. Oli myös nuorta karjaa, kanoja sekä hevonen peltotöitä varten.

Maitoa lähti meijeriin säännöllisesti ja hyvästä maidosta tilalle suorastaan sateli kunniakirjoja. Kunniakirjat saivat paikan Yrjön työhuoneen seinältä, sillä huomionosoitukset oli kirjoitettu tämän nimelle.

Museota pitää yllä säätiö

Säätiöpohjalle toimintansa perustanut Suomen asutusmuseo avattiin vuonna 2000, kun säätiö oli ensin

lunastanut tilan rakennussuunnitelmalta. Valtiolla tila joutui 1970-luvulla, koska sen asukkailla ei jäännyt perillisiä.

Jotta museo voitiin perustaa, piti tila saada pois valtiolta. Asutusmuseota perustamaan valittu työryhmä tilasi audienssin silloiselta maa- ja metsätalousministeriltä **Kalevi Hemilältä**. Ministeri lupasi vastaanottaa lähetystön, joka matkusti Helsinkiin. Paavo Hernberg kuului lähetystöön.

– Pyysimme, että valtio luovuttaisi Alarannan tilan asutusmuseota varten. Museolla kunnioitettaisiin niiden ihmisten muistoa, jotka menettivät sodassa kotinsa, tekivät työtä vaikeina aikoina ja rakensivat Suomen uudelleen.

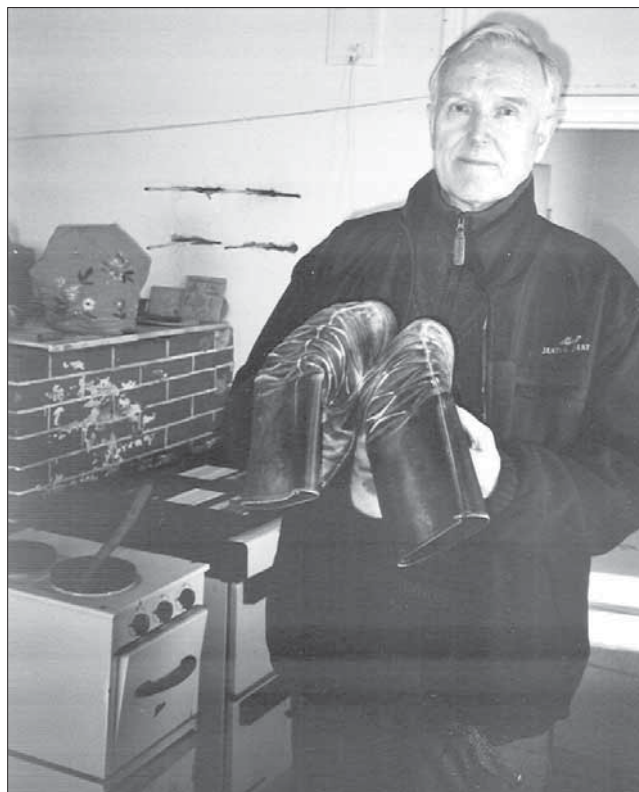
Hemilä suhtautui asiaan myönteisesti, mutta ei luovuttanut mitään ilmaiseksi. Valtio perittiin tilasta nimellisenä pidettävän hinnan.

Ennen kiinteistön museointia olivat talo, sauna, navetta ja puimala olleet 20 vuotta autoina. Voidaan sanoa, että kokonaisuus pelastui viime hetkellä. Mopo ja moottorisaha ehtivät tallista jo hävitä.

PENTTI MYÖHÄNEN

Pentti Myöhänen on syntynyt vuonna 1950 Iisalmessa. Hän työskentelee yhteiskuntatoimituksen toimittajana Savon Sanomissa Kuopiossa.

Kirjoittajalla on sukujuuria Metsäpirtissä. Isänsä Josin koti oli Metsäpirtissä ja ukkinsa Heikki oli Koselan kylän kauppias.

Yrjö Mure oli jättänyt nahkasaappaansa uuninpankille kuivumaan.

Kevättalvinen hetki asutusmuseon pihapiirissä. Oppaana Paavo Hernberg, tarinoita kuulemassa Birgitta Myöhänen.

Asutusmuseossa on vanhoilla paikoillaan 2000 esinettä. Paavo Hernberg oli mukana lähetystössä, kun museohanketta laitettiin alulle ministeriössä.

Kuopioon kävelevä tervehdys evakkotieltä

Kuopiossa pidettävien Karjalaisten kesäjuhlien avajaisiin 13.6. kokoontuva yleisö saa tuoreet terveiset Laatokan Karjalasta. Terveiset tuo **Kari P. Koslonen**, joka kävelee juhlapaikalle jäähalliin suoraan Salmin pitäjän Mantsilan kylästä.

Hän lupaa kulkea salmilaisten evakkotien jalkaisin, kuten jo teki kerran vuonna 2004. – Kävelen, jos sika ei syö eväitäni. Lähdän kesäkuun alussa kulkemaan Matsilasta kohti Kuopiota. Juhlien jälkeen jatkan Kuopiosta Pielavedelle.

Karjalaiset kesäjuhlat Kuopiossa järjestää vastuullisesti Karjalaisseurojen Kuopion piiri seuroineen, joita on 18. Koslonen toimii piirin puheenjohtajana.

– Odotamme Kuopioon 5000 juhluviera kahden päivän aikana. Pääjuhlassa puhuu eduskunnan varapuhemies Seppo Kääriäinen Iisalmesta.

Kengät koville

Kari P. Koslonen patikoi saman matkan, jonka nuoret evakkotyöt kulkivat lehmien kanssa kesällä 1944.

– Kävelen noiden tyttöjen muistoksi tai kunniaksi, kuinka vain. Tytöiltä kuluivat pahvikengät puhki jo alkumatkasta, mutta minä panen jalkaani sellaiset kengät, jotka kestävät koko matkan.

Kuopioon ja sen ympäristöön tuli evakkoja pääosin Salmista ja Impilahdelta. Evakoita sijoitettiin kylittäin pitäjiin: Orusjärveltä Rautalammilta, Mantsinsaaresta Maaningalle, Mantsilasta Pielavedelle ...

– Minun vanhempani olivat molemmat Salmin Mantsilasta. Isän kotitalo on siellä pystyssä vieläkin. Vanhalle rajalle on talosta matkaa parisataa metriä. Rajapyykit ovat yhä paikallaan.

Laatokan Karjalasta evakot tulivat Savoan enimmäkseen junilla, mutta osa kuljetettiin laivaproomuilla Kiteeltä Leppävirralle. Joitakin poikia tuli hevosilla.

Karjalaiset kesäjuhlat
Kuopiossa 12.-14.6.2009

Ohjelma yms. lisätietoja:
www.karjalanliitto.fi
www.kuopionkarjalaisseurat.net

Herman Joutsen suunnittelee Vennamon muistomerkin

Kuvanveistäjä **Herman Joutsen** on valittu **Veikko Vennamon** muistomerkin tekijäksi.

Joutsen on tehnyt muun muassa Turussa sijaitsevan kenraali **Adolf Ehrn-roothin** reliefin ja siirto-karjalaisiin liittyviä muistomerkkejä.

Hänet tunnetaan myös hevospatsaistaan.

Joutsen on syntynyt vuonna 1924 Salmassa Laatokan Karjalassa.

Veikko Vennamon muistomerkki paljastetaan keväällä 2010 Lapinlahden Alapitkän kylässä Suomen Asutuseurien lähellä. Muistomerkki tulee huomioimaan Vennamon näköisyyden ja persoonan.

Vuosi 2010 on valittu muistomerkin pystytysajan kohdaksi, koska tuolloin on kulunut 70 vuotta siirto-karjalaisia voimakkaasti koskettaneen pika-asutuksen voimaantumista.

Se on myös Karjalan Li-

ton 70-vuotisjuhlavuosi.

Muistomerkillä halutaan muistaa yli 400 000 siirto-karjalaisen asuttamiseen keskeisesti vaikuttaneen ylijohtaja Veikko Vennamon työtä.

Keruu jatkuu vielä

Kunnianosoitukseksi Veikko Vennamon sotien jälkeä tekemälle asutustyölle on parhaillaan menossa keräys, joka jatkuu 10.9.2009 saakka.

Veikko Vennamo toimi asutustoiminnan vaikuttajana ja johtajana vuosina 1940-1959.

Suomessa II maailmansodan jälkeisen jälleennakennuksen suurimpia urakoita oli karjalaisen siirtoväen ja rintamamiesten asuttaminen keväällä 1945 eduskunnan säätämän maanhankintalain mukaan.

Karjalan Liitto vetää muistomerkkihanketta, jonka suojelijana on pääministeri **Matti Vanhanen**.

Kuvanveistäjä Herman Joutsen ja Karjalan Liiton puheenjohtaja Markku Laukkanen allekirjoittamassa sopimusta Veikko Vennamon muistomerkin tekemisestä Lapinlahdelle. Kuva: Seppo Kononen.

Muistomerkkihanketta voivat tukea kaikki halukkaat, niin yksityishenkilöt, Karjalaseurat ja -säätiöt ynnä muut tahot. Hankkeen tili on OP 578954-225368.

Soviet Story -tapahtumia tulee lisää

Maanantaina 20. huhtikuuta järjestettiin Tampereella Technopoliksessa tilaisuus: The Soviet Story -eloku-
van esitys, sotasyllisyss-seminaari ja ehdotus Tampereella toimivan Lenin-museon nimen ja toiminnan muuttamiseksi.

Tapahtumaan osallistui yleisöä yli 100 henkilöä ja kaikkia halukkaita ei voitu päästää sisään, koska sali oli ääriään myöden täynnä. Tilaisuus oli asiallinen ja informatiivinen ja yleisö kiitti järjestäjiä.

Soviet Story -elokuva valotti erityisesti Leninin ja Stalinin ajan hirmuhallinnon aikaansaannoksia ja joukkotuhonnan yhteistyötä saksalaisten natsien kanssa.

Systemaattisissa murhis-
sa menehtyi kymmeniä miljoonia ihmisiä useissa valtioissa. Ihmisarvoa ei kun-
noitettu.

Vaikka tapahtumat ovat kammottavia, niitä ei saa peitellä ja niistä on erittäin tärkeää tietää. Turvallinen tulevaisuus meille ja lapsillemme pohjautuu olemassa oleviin tosiasioihin.

Elokuvan jälkeen Pro Karelia ry:n pääsihteeri **Veikko Saksi** esitelmöi asiantuntevasti ja laajasti sotasyllisyydestä. Sotasyllisyystuomioiden, jotka ovat karkea vääryys, purkaminen on juridisesti melko yksinkertaista. Poliittinen päätöksenteko on toistaiseksi puuttunut.

Tuomioiden purku on suomalaisten itsensä suoritettava, oikeuslaitoksemme

Pro Karelia ry:n pääsihteeri Veikko Saksi. Kuva: Sirkka Ojala.

on juridisesti purettava sotasyllisyystuomioiden ja todettava julkisesti uhrin syyttömyys. Tämä on erittäin tärkeä asia Suomelle oikeusvaltiona ja suomalaisille virallisen syyllisyyden taakan kumoamisessa.

Tampereen Lenin-museon uudeksi nimeksi ehdotettiin "Totalitarismin museo".

Toiminta-ajatus olisi kunnoittaa kymmenien miljoonien – erityisesti kommunistien – uhrin muistoa. Samalla kävijä ymmärtäisi ja muistaisi entistä paremmin, kuinka Suomi ja suomalaiset välttivät tuhoutumisen sotaveteraanien ja sotien sukupolvien taistelun ansiosta.

Tampereen Seudun Tykistökillan ja Tykistöprikaatin killan puheenjohtajat ilmoittivat kannattavansa ehdotusta.

Yleisökeskustelun jälkeen Tykistöprikaatin killan puheenjohtaja **Matti Soini**

Tampereen Seudun Tykistökillan puheenjohtaja Yrjö Inkinen (vas.) avasi tilaisuuden ja Tykistöprikaatin Killan puheenjohtaja Matti Soini päätti sen.

lausui kiitokset yleisölle ja järjestäjille ja päätössanat.

Lenin-museon johtaja **Aimo Minkkinen** ei päässyt tilaisuuteen, koska alkuperäinen ohjelma ja paikka muuttuivat Tampereen yliopiston tekemän yllättävän viime hetken tilavaruksen perumisen takia. Alkuperäinen tilavaraus oli tehty Tampereen yliopiston Paavo Koli -saliin.

Pro Karelia ry. valmistelee seuraavia Soviet Story -tapahtumia.

Paketti "Soviet Story ja sotasyllisyys-seminaari" sopii mainiosti maanpuolustusjärjestöjen ohjelmaan.

Positiivinen julkisuus on taattu. Sotasyllisyys asiana on eräs sotahistoriamme kulmakiviä juridiselta kannalta – sen vaikutus on todellakin huomattava ja

sen purkaminen erittäin tärkeää.

Samalla tapahtuma elokuvan myötä tuo esiin entistä paremmin Suomen taistelun oikeutuksen ja merkityksen – veteraanien osasta puhumattakaan. Kyvykkäiden Puolustusvoimien olemassa olo kristalloituu paremmin.

Tänä vuonna tulee maamme sotaan joutumisesta 70 vuotta.

Jos olette kiinnostuneet vastaavan tapahtuman järjestämisestä, pyydän ottamaan yhteyttä:

Pro Karelia, pääsihteeri Veikko Saksi,
toimitus@prokarelia.net

YRJÖ INKINEN
Tampereen Seudun Tykistökillalta ry, pj

Pakinan paikka

Rokka

– *Kannakselha miun tek miel. Siel miul oiskii selvittämättömii asjoi naapurin kans. Tää miul ei uo bitonkaa tekemistä.*

Näin selvitti alikersantti Antti Rokka suhtautumistaan jatkosotaan uusille asetovereilleen Jalaväkirykmentti 8:n ensimmäisen pataljoonan konekiväärikomppaniassa, sen kolmannessa joukkueessa. Talvisodan Taipaleessa taistellut Rokka tuli komppaniaan täydennysmiehenä loppukesästä 1941, kun Karjalan Armeijan hyökkäys oli edennyt jo yli vanhan rajan. Mukanaan hän toi naapurinsa Suven Tassun, josta piti huolta kuin omasta pojastaan. JR 8 oli rungoltaan asevelvollisista koostunut varusmiesrykmentti, mistä johtuen sotakokemusta omaavana ja joukkueovereitaan vanhempana Rokkaan suhtauduttiin heti arvostavasti.

Niin kuin hyvin tiedetään, Antti Rokka on romanihenkilö Väinö Linnan jo kansalliseepoksen asemaan nousseessa Tuntemattomassa sotilaassa. Kirjan joukko-osastot ja pääosin sotakuvauskin vastaavat jatkosodan todellisuutta. Linna toimi itse ryhmänjohtajana samaisessa konekiväärikomppaniassa, mistä johtuen jotkut kirjan roolihahmoistakin pohjautuivat osin todellisiin esikuvii. Yksi heistä on Rokka, jonka selkeä esikuva on karjalainen Viljam Pylkäs, vuonna 1912 Valkjärvellä syntynyt, sittemmin Sakkolan Haparaisiin muuttanut maanviljelijä.

Hämäläinen Linna oli niin vaikuttunut karjalaisen Pylkäsen henkilöstä ja sotataidoista, että teki kannakselaisesta Antti Rokasta romaaninsa kiistattoman sankarin. Linnan antipatia virkaintoisia kantaupseereita kohtaan näkyy hänen sankarissaan, joka vähät välittää sotilaallisista muo-
dollisuuksista. Tämän johdosta Rokan suhde komppanianpäällikkö Lammioon on ensi kohtaamisesta lähtien ongelmallinen. Jo alkuun si-
nuttelusta närkästynyt Lammio joutuu Rokan kanssa toistuvii konflikteihin. Syy on suomalaiselle korpisoturille tyypillinen, perinteisestä herravihasta kumpuava vastenmielisyys sellaiseen pökkurointiin, jolla ei nähdä mitään tekemistä varsinaisen taistelun kanssa.

– *Sovas mie tien minkä pittää, mut leikkimää en rupia.*

Taistelijana Rokka on maagisen yliverlainen, suoranainen superyksilö. Hän on myös synny-
näinen johtaja, jonka karisma tehoaa ympäristöön välittömästi. Kohta Rokan saapumisen jälkeen tapahtuu vesistönylitys ja alkaa vihollis-
asemien valtaus. Keljan taisteluiden opettamana Rokka ottaa spontaanisti aloitteen ja ryhtyy johtamaan vihollisen ampumahaudan vyörytystä tempaisten konepistoolin joukkueenjohtaja Kariluodolta: – *Anna miul, ota sie käsranttiloi. Tää onkii hyvä pel, näit olkii vähä talvosovas.* Rokan johtajuus oli niin luonnollista, että Kariluoto tuskin huomasi, että hänen sijastaan joukkuetta johti silloin Rokka, jonka käskyjä hänkin ihaillen noudatti.

Rokan oivallinen taisteluohje oli jatkaa pysähtymättä, kun vihollinen oli saatu alakynteen: – *Painetaa silmil sammaa vaubtii. Myö tehtii Keljas silviisii ja sil konstil hää lähtöä parraite.* Tämän taktiikan tunnettu edustaja korkealla komentat-
jatasolla oli legendaarinen jääkärikenraali Paavo Talvela.

Kuuluisaksi tullut kohtaus, jossa Rokka tuhoaa konepistoolilla 52 sotilaan vihollisosaston, on antanut joillekin aiheen tuomita Antti Rokka sotahulluksi teurastajaksi. Johtopäätös on täydellisen väärä. Rokka toimitti vain sodan lakia: – *Myö ei olla tääl kuolemas, myö ollaa tappamas.* Rokan jäätävää hermojen hallintaa osoittaa, kun hän hetkeä ennen tämän konepistooliaarian alkamista kehottaa ylijännittynyttä apulaistaan Lampista laulaa hyreksimään hiljakseen: – *Se pittää miele kepiän.*

Syytös sotahulluudesta on kohtuuton siinäkin mielessä, että Rokka jos kuka oli pragmaattinen isänmaan puolustaja vailla muita sankaritavoitteita. – *Karjala myö otetaa ja siit myö lähetaäkii kottii.*

KOIPSELO

Kauvatsan Karjalaiset luontoretkellä

Joukko Kauvatsan Karjalaisia kävi vappuviikonvaihteessa luontoretkellä Puurijärvi-Isosuon Kansallispuistossa. Retkelle osallistui kaiken kaikkiaan vajaa 20 henkilöä. Ilmat suosivat retkeläisiä – jopa liiankin hyvin. Oli todella lämmin ja tyyni iltapäivä, joten lintujen muutto oli aivan olematonta.

Illalla retken jälkeen kokoonnuttiin **Aira ja Aarne Pruukin** luona tarina-illassa. Paikallisten karjalaisten lisäksi tarinoimassa olivat **Markku ja Ritva Luukkanen** Hämeenkyröstä. Markun isä oli **Heikki Luukkanen** Konnitsan kylästä. Tarina illassa keskusteltiin tulevasta mm. Karjalan matkasta, joka toteutuu kesäkuun puolivälissä.

HANNU PRUUKI

Sirpa Saarinen, Tuula ja Pauli Kähäri, Kauko Hinkkanen, Aarne ja Eero Pruuki yhteistä ilttaa istumassa.

Karjalaiset lähdössä Isosuon Pitkospuille Kauko ja Tuomo Hinkkasen johdolla.

Irja Pokkinen-Müller – valokuvataiteilija Saksasta

Irja Pokkinen-Müller on harrastanut valokuvausta jo usean vuoden ajan. Valokuvakehystämönsä avustuksella hän on tehnyt lukuisan määrän värikkäitä, jopa eksoottisia tauluja luonnon aikaansaamista kauniista yksityiskohdista.

Irja on tallentanut luonnon, lähinnä kasvien, kauneutta ottamalla lähikuvia värikkäistä ja monimuotoisista yksityiskohdista.

Viime maaliskuussa Irja järjesti näyttelyn Hampurin suomalaisen merimieskirkon tiloissa. Ehkä ensi vuoden Pyhäjärvi-juhlien yhteydessä voimme tarkemmin tutustua Irjan taiteeseen.

Irja ja puolisonsa Peter keväällä 2009.

Juuret Pyhäjärvellä
Irjan isä, **Viljo Pokkinen** on syntynyt Vpl Pyhäjärvellä. Irja on syntynyt ja asunut nuoruutensa Haminaassa.

Irja löysi puolisonsa **Peter Müllerin** polkupyöräretkellä Englannissa. He avioituivat vuonna 1986.

Irjan ja Peterin tytär Saija on aloittanut hiljattain oikeustieteelliset opinnot Hampurissa.

Irja ja Peter asuvat avarassa ja kodikkaassa kerrostaloasunnossa Griesheimissa, hieman Frankfurtista etelään laajojen viljelys-

maiden ääressä.

Irja huolehtii kodista, käy Frankfurtin lentoasemalla töissä ja harrastaa valokuvausta. Peter työskentelee autoteollisuuden parissa.

TUOMO
HINKKANEN

Tervetuloa kaikki Maria ja Juho Pakarisen suvun jäsenet perinteiseen kokoontumiseen lauantaina 15. elokuuta 2009

Sastamalan Ellivuoreen klo 11.00 alkaen. Ohjelmaan kuuluu yhdessäoloa ja seurustelua, hyvää ruokaa ja yhteistä tekemistä. Hotelli Ellivuori sijaitsee Rautaveden äärellä. Tarkoituksenamme on tutustua mm. Pirunvuoren luonnonkauniisiin maisemiin sekä Emil Danielssonin kiviattelien ympäristöön. Karjalaisten juhlien tapaan ohjelmaan kuuluu sekä ruumiinkulttuuria kyykkäpelissä ja ikivanhan sirun pelaamisessa että hengen viljelyä pyhäjärveläisten sanojen tietokilpailussa. Tärkeintä on toistemme tapaaminen ja juuriemme tunnistaminen.

11.00	Saapuminen Ellivuoreen	11.30	Yhteinen lounas
12.30	Suvun kokoontuminen		
-	Karjalaisten laulu		
-	Juhlapuhe, Kalle Pakarinen: Pyhäjärvi ja Pakaristen suvun historia		
-	Kokous, puheenjohtajamme Seppo Huotari		
-	Puheenvuoro Esko ja Maija Pakarinen		
15.00	Kahvit		
15.30	Yhdessäoloa		
-	Pyhäjärveläisten sanojen tunnistaminen		
-	Pirunvuorella käynti		
-	Kyykkä, Kaisa Pajunen ja Kari Pakarinen		
-	Siru-pelin meille opettavat Esko Pakarinen ja Kaisa Pajunen, jos löytävät vanhat säännöt		
17.30	Vapaata seurustelua ja saunominen iltapaloiheen.		

Serkusten vanhimmat ovat vastuullisia lähettämään tietoa eteenpäin suvulle kunkin sukuhaaran osalta. Sitovat ilmoittautumiset **10.07.2009** mennessä **Seppo Huotari**lle (0400 625 584) tai **Helga Mäkelälle** (03 511 22 53 tai 040 525 7586). Lounas ja kahvi maksetaan paikan päällä.

Vielä ehtii ilmoittautua viestijuoksuun

Kaiun Muistoviesti saa jatkoa, sillä Nokian Urheilukentällä juostaan ruotsalaistyyppinen viesti lauantaina 18.7. klo 14.00. Katso tarkemmat tiedot edellisistä lehdistä.

Ilmoittautumiset toukokuun loppuun mennessä osoitteeseen: kaiunmuistoviesti@gmail.com

Järjestäjänä:
Nokian Urheilijoiden pyhäjärveläiset konkarit (Naskalit, Kaasalaiset, Pensasmaa-Puputit)

TAPAHTUMAKALENTERI

Montruan, Pöhlölän ja Kalamajan jakokunta tiedottaa: Jakokunnan kokous ja kyläjuhla pidetään lauantaina 4.7.2009 Harjavallassa Yrjö S. ja Ritva Kaasalaisella Kallenkatu 10. Aloitamme klo 12.00 yhteisellä ruokailulla. Jakokunnan kokous alkaa klo 13.00 ja sen jälkeen on ohjelmallinen tuokio. Tarjoilun takia pyydämme ilmoittautumaan kesäkuun aikana puh. 02-6740250 tai 0400-626770. Tervetuloa! Toimikunta.

Sastamalan seudun Museo on
kesällä 4.5.-30.9. välisenä aikana avoinna
ti-su klo 11-16.

Maanantaisin museo on suljettu.
Muista Pyhäjärven käsitöiden näyttely!

Lahjavihje moneen tarpeeseen

Karjalan Liiton kunniakirjalla kiitetty teos

Kaunista Vpl Pyhäjärveä, osat I ja II.

Yhteensä 736 sivua ja 1750 kuvaa. Koko A4.
Hinta 95 euroa +läh.kulut. Lisätietoja ja tilaukset:
www.vpl-pyhajarvi.fi tai larjava@gmail.com
tai 050 3425027. Tutustu kotisivuihimme
ja kerro niistä myös sukusi nuoremmille.

Vaakunapaitoja, dokumenttielokuvaa Muistojen järvi ja seuran historiikka on edelleen saatavana. Hanki edullisesti esim. matkaryhmällesi tai sukkokoukukseen osallistujille yhdistävä Vpl. Pyhäjärven vaakunapaita! Tilaukset Kaarina Pärssinen 040-519 3036, e-mail kaarina.parsinen@pp.inet.fi tai Kaisa-Liisa Korhonen 050-590 5433, e-mail kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi. Aidon värisellä Vpl. Pyhäjärven vaakunan kuvalla ja tekstillä PYHÄJÄRVI VPL varustettua erittäin hyvälaatuista T-paitaa löytyy joko valkoisena tai helmenharmaana, koot S, M, L, XL, XXL ja XXXL, hinta 12 eur/kpl, jos tilaat 10 kpl saat ne yhteishintaan 100 eur+lähetykskulut. Dokumenttielokuva Muistojen järvi vuosilta 1939-44 Pyhäjärvellä, saatavana DVD-versio ja Vpl Pyhäjärvi-seuran 50-vuotishistoriikki, kummankin hinta 20 eur/kpl. Postitettaviin lähetyksiin lisätään postituskulut.

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry.

Pyhäjärvi-lehden seuraavat numerot:

Lehti numero nro **6/2009**

ilmestyy kesäkuussa,
siihen tarkoitettu aineisto toimitukseen
kesäkuun 6. päivään mennessä, kiitos!

Heinäkuulla ennen Pyhäjärvi-juhlia ilmestyy nro 7, johon toimitusaineistojen pitää olla toimituksessa **viimeistään 23.6.2006 mennessä.**
HUOM. poikkeusaikataulu juhlien vuoksi!

vpl. Pyhäjärvi

VPL.PYHÄJÄRVI-
SÄÄTIÖ

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö

Päätoimittaja:
Marjo Ristilä-Toikka
Rautasementtie 375
37550 Lempäälä
puh. 040 730 2622 tai
03-3748 448
marjo.ristila-toikka@
kolumbus.fi

Sivunvalmistus:
Marjo Ristilä-Toikka

Painopaikka:
Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

Tilaukset, jakeluhäiriöt ja osoitteenmuutokset:
Toimitus, päätoimittaja
Rautasementtie, Lempäälä
kts. yhteystiedot vierestä

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön asiamies
Pirjo Kiiala
Lamminkankaantie 12
33420 Tampere
puh. 044-2815047
pirjo.kiiala@luukku.com

Tilaushinnat: koti- ja ulkomaat 25 euroa/vsk.
Ilmoitushinnat (pmm): kuolinilmoitukset.....0,70 e
tekstissä.....0,80 e
pienin ilmoitus.....20 e
Hintoihin lisätään alv. 22%